

Reggeli Újság

Novisza 19 augusztus 2, szerda

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

20. évfolyam 211. szám

Hitler hosszas tanácskozása angol nagykövettel

Az angol-francia katonai bizottság szombaton utazik Moszkvába

Londonból jelentik: Az angol haditengerészet tartalékosai — mint jelentették — hétfőn bevonultak Portsmouthba, Liwerpoolba és más kikötővárosokba. A tartalékosokat azért hívták be, hogy az angol hadiflotta tartalékjait felszereljük. Augusztus 9-én a tartalékosok a gyakorlatok megkezdése előtt elvonnak a király előtt. A behívottak száma eléri a 13.000-et és valószínűen szeptember végéig teljesítenek szolgálatot. Az angol haditengerészet 1934 óta most első ízben éri el ezt a számot. A tartalékosok hétfőn este jelentkeztek csapataiknál.

A PÁPA ENCIKLIKÁJA

Vatikánvárosból jelentik: A szokásjog eddig az, hogy minden pápa trónralépésekor főpapi enciklikát bocsát ki, amelyben ismerteti elvi programját. XII. Pius pápától is várnak enciklikát, amelynek a jelenlegi nemzetközi viszonyok miatt igen nagy fontosságot tulajdonítanak. Ugy tudják, hogy enciklika nemsokára elkészül és azt még augusztus közepe előtt közzétehetik. Vatikáni körökben emlékeztetnek arra, hogy XII. Pius pápa a biborosok és püspökök előtt egy ízben már nagy vonalokban vázolta programját, amelyet rádió is közvetítettek és amelynek akkor nagy visszhangja volt. A programot az igazságos béke fentartása hatja át.

MORGENTHAU UTAZÁSA

Washingtonból jelentik: Morgenthau pénzügyminiszter kijelentette, hogy augusztus 2-án a Normandie gözös fedélzetén Európába utazik és Finnországba, Svédországba, Norvégia és Dániába látogat el. Közölte, hogy szeptember 11-én tér vissza az Egyesült Államokba és hangsúlyozta, hogy látogatásának nincs hivatalos jellege.

A MOSZKVAI KATONAI TÁRGYALÁSOK

Párisból jelentik: Jól értesült francia körökben úgy tudják, hogy a Moszkvába küldött angol katonai bizottság kedden érkezik Párisba, ahol érintkezésbe lép a Moszkvába induló francia katonai bizottsággal. A két bizottság valószínűen a hét végén utazik Moszkvába. A Daily Herald abból a tényből, hogy az angol küldöttség vezetője Anglia egyik legtekintélyesebb tengerenagya lesz, arra következtet, hogy a megbeszélések első feltevése az az eshetőség lesz, hogy háboru esetén elzárják a Földközi-tengert az angol és francia hadihajók elől. Ebben az esetben a

Földközi-tengerbe zárt angol és francia tengeri haderő és az Egyiptomban és Palesztinában levő helyőrségek is a Dardanellákon át könnyen és gyorsan kaphatnának orosz segítséget.

KENNARD BECKNÉL

Varsóból jelentik: Beck külügyminiszter hétfőn délután kihallgatá-

son fogadta Kennard varsói angol nagykövetet. Jól értesült lengyel körökben úgy tudják, hogy a megbeszélések tárgya a Lengyelországnak nyújtandó angol kölcsön volt.

HENDERSON HITLERNÉL

Henderson berlini angol nagykövet hétfőn Bayreuthba érkezett, ahol Hitler kancellár hosszabb magánkihallgatáson fogadta. Hír szerint a kihallgatás magánjellegű volt, mert Henderson nagykövet rövidesen távozik állásából, más hírek szerint azonban a megbeszélés folytatása egy megkezdett akciónak és Henderson Londonban újabb külpolitikai tárgyalásokat kezd Hitlerrel folytatott megbeszélése alapján.

Vámháboru Danzig és Lengyelország között

A lengyel intézkedések súlyosan megbénítják Danzig gazdasági életét — A danzig szenátus ellenintézkedésekkel fenyeget

Danzigból jelentik az Avala: Hodacki danzigi lengyel főbiztos félbeszakította rövid szabadságát és visszatért állomáshelyére, hogy a legújabb eseményekkel kapcsolatban megtegye a szükséges lépéseket. A lengyelek két hét előtt azzal fenyegetőztek, hogy kivonják munkásaikat a danzig kereskedeleméből, ha a lengyel felügyelőket nem részesítik jobb bánásmódban a danzig margaringyárban, mely lengyel és danzig munkásokat egyaránt foglalkoztat.

A danzig szenátus azzal válaszolt, hogy gazdasági háborút kezd Lengyelország ellen, ha nem veszik figyelembe a szabad város döntéseit. Hír szerint a danzig heringhalászok arra készülnek, hogy megszüntetik Lengyelország friss hallal való ellátását. A jelentés végül közli, hogy Berlin hajlandó a szenátus döntését pénzügyileg is támogatni.

AZ ANGOL SAJTÓ GAZDASÁGI HÁBORURÓL IR

Londonból jelentik: A keddi reggeli lapok szerint a lengyelek — válaszul a fegyverszállításokra — megkezdték a közgazdasági háborút Danzig ellen. A danzig margaringyárból kedden visszavonták a lengyel vámügyi tisztviselőket és a gyár termékeit idegen gyártmányokként kezelik. Minthogy a gyár sokmillió forogalmat bonyolít le havonként Lengyelországgal, ez a lépés komoly csapást jelent Danzig közgazdasági életére.

A Daily Telegraph szerint a danzig városi tanács erélyes megtor-

ló lépésekkel fenyegetőzik és valószínű, hogy válaszkép Keletporoszország felé megnyitják a határokat.

KÉMKEDÉSI VÁDAK

Danzigból jelentik: A Danziger Vorposten rámutat arra, hogy a danzigi lengyel vámügyi tisztviselők létszámát, amely eddig 27 volt, több mint százra emelték, teljesen jogtalanul, mert ez az intézkedés ellentétben áll a párisi egyezményvel. A lap közli azoknak a lengyel vámügyi tisztviselők névsorát, akiket a hatóságok katonai és gazdasági kémkedéssel vádoltak meg.

Az angolok megerősítik Singapurt

Angol-amerikai tanácskozások a távolkeleti helyzetről

Tokióból jelentik: Az angol-japán keresztes-értekezlet gazdasági albizottsága kedden délelőtt helyi idő szerint 10 órakor újból összeült. Két óras tanácskozás után a tárgyalásokat délutánra halasztották.

A japán kormány kedden délelőtt

rendkívüli minisztertanácsot tartott, amelyen Arita külügyminiszter hosszú beszámolót mondott. Beszédében ismertette azokat a körülményeket, amelyek az amerikai-japán kereskedelmi egyezménynek a washingtoni kormány által való felmondását

megelőzték. A minisztertanács után Hiranuma miniszterelnök Hayamába utazott, hogy jelentést tegyen a császárnak a bel- és külpolitikai helyzetéről.

Londoni jelentés szerint az angol hadvezetőség Indiából legalább 5000 főnyi csapatot, főként gyalogságot és tüzérséget küldött Singapurba, az ottani helyőrség megerősítésére. Ez elsősorban Japánnak szánt figyelemztetés és azt jelenti, hogy Anglia el van szánva távolkeleti helyzetének megvédésére.

A Daily Telegraph diplomáciai levezetője szerint az angol kormány most az Egyesült Államok kormányával tanácskozik a két kormányt közösen érdeklő távolkeleti kérdésekről. A Daily Herald közös angol-amerikai-francia arcél kialakulását jósolja a Távolkeleten.

Londonból jelentik: Az alsóházban számos munkáspárti képviselőnek arra a kérésére, hogy mondja fel Anglia is a Japánnal kötött kereskedelmi egyezményt, Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy ezt nagyon meg kell fontolni, sőt előbb meg kell kérdeznie a dominiumok véleményét.

Hlond kardinális elhagyta Jugoszláviát

A pápai legátust a hívők ezrei kísérték ki az állomásra

A ljubljana-i katolikus nagygyűlés — mint már jelentettük — befejeződött és dr. Hlond Auguszt lengyel kardinális Rakeken át elhagyta Jugoszláviát.

Hlond kardinális távozása alkalmából fényesen feldíszítették a ljubljana-i pályaudvart, amelyen a hívők ezrei szorongtak.

Ott volt többek között dr. Natlacsen bán, a belügyminiszter kiküldötte, dr. Golyász, dr. Szeptinec zágrebi érsek, dr. Rozsman ljubljana-i püspök, Dembiczy lengyel követ, Adlesics városelnök, dr. Pitamic, a Krisztus Király kongresszus elnöke és más előkelőség. Hlond kardinális bucsuzásakor hosszasan elbeszélgetett a jelen volt előkelőségekkel, majd 9 óra 33 perckor dr. Natlacsen bán kíséretében elhagyta Ljubljanát.

A pápai legátus Ljubljanából Franciaországba utazott, ahol gyógykezeléti magát.

Hlond biboros, Lengyelország primása, táviratot intézett Öfensége Pávle régensherceghez, valamint a kormányelnökhöz, köszönetét fejezte ki és egyúttal szerencsekívánatait Öfensége, a Királyi Ház és Jugoszlávia boldogulása tekintetében.

Chamberlain bízik a békében

Anglia nem változtatja meg távolkeleti politikáját

és nem ismeri el Japánt hadviselő félnek — Az angol kormány erélyes lépésre készül a kínai angolelleses tüntetések miatt — Nincs olyan kérdés, amelyet ne lehetne békés megegyéssel rendezni — mondta az angol miniszterelnök

Londonból jelenti az Avala: Chamberlain miniszterelnök az alsóház hétfői ülésén nagy beszéde mondott. Az angol—lengyel pénzügyi tárgyalások során csak abban mutatkozott nehézség — mondotta —, hogy Lengyelország a kölcsönt aranyban kérte. Dalton képviselő beszédében sok olyan feltevést említett, amelyeket nehéz volna bizonyítani.

— Ami a szovjettel való tárgyalásokat illeti, nem válaszolok Dalton képviselő ur támadásaira bizonyos részletkérdésekre nem térek ki. Ez a tartózkodásom csak újabb bizonyítéka annak az őszinte kívánságomnak, hogy Szovjet-országgal megegyezésre jussunk. Biztosíthatom a Házat, hogy sok önuralmat kell tanusítanom, legyőzve természetes kívánságomat, hogy eloszlassam azt a téves benyomást, amelyet több, itt elhangzott beszéd kelthet.

— Ma nem kívánom a moszkvai tárgyalások menetét ecsetelni, mert tudom, hogy más országokban sokan vannak, akik éber figyelemmel kísérik a tárgyalások menetét és akik örülnének, ha ebben vagy abban a kijelentésben újabb vizályhintés magvát lelhetnék fel köztünk és a szovjetkormány között. (Viharos helyeslés és taps.)

— Nem titok, hogy Franciaország, Nagybritannia és a szovjetkormány eddig még nem tudtak kielégítő módon megegyezni a közvetett támadás fogalma tekintetében. Mind a három hatalom tudatában van azonban annak, hogy a közvetett támadás bizonyos körülmények között éppoly veszedelmes lehet, mint a közvetlen. Ezért mindhárman arra törek-szenek, hogy kielégítő megoldást találjanak, amellyel szembeszegülhetnének a közvetett támadásnak. Ugyanakkor kerülni igyekszünk azt a benyomást, mintha más államok függetlenségét meg akarnánk zavarni.

A LENGYEL KÖLCSÖN

— Dalton képviselő ur többek között az angol—lengyel tárgyalások elhuzódását is kifogásolta. Kijelentette, tettekkel kell bebizonnyítanunk, hogy milyen fontos számunkra Lengyelország függetlensége. Ugyátszik, a képviselő ur nem érti meg, hogy bizonyos dolgok előzetes törvényhozási intézkedéseket tesznek szükségessé. Ezeket az intézkedéseket a legnagyobb gyorsasággal készítjük elő.

— Közölték velünk, hogy Lengyelország ötmillió font kölcsönt követel aranyban. Dalton képviselő ur felemlítette, hogy ez kevesebb, mint az Angol Bank aranyfedezetének egy százaléka. A képviselő ur azonban a kormány magatartását ebben a kérdésben ilyen fantasztikus feltevésekkel

hozta kapcsolatba, ami nagyon kérdésessé teszi számomra, hogy a tárgyalások e pontjának részletes taglalásába bocsátkozzam.

— Dalton képviselő ur azt is állította, hogy Halifax külügyminiszter teljesen kartársai befolyása alatt áll. Ezzel szemben kijelenthetem, hogy egyetlen kormány sem biztosított több cselekvési szabadságot külügyminiszterének, mint kormányunk tette az utóbbi hónapok folyamán.

A SZOVJET NEM KÖT IDEIGLENES EGYZMÉNYT

A moszkvai tárgyalásokat érintő felszólalásokra válaszolva Chamberlain kijelentette, hogy az angol kormány hajlandó volt Moszkvával ideiglenes egyezményt kötni azzal, hogy a még függőben levő kérdésekre vonatkozóan később kötnék egyezményt. A szovjetkormány azonban nem volt hajlandó semmiféle ideiglenes egyezményt aláírni, mielőtt valamennyi kérdésben végleges megegyezés nem jön létre.

Ami az angol—francia katonai küldöttség Moszkvába küldését illeti, Chamberlain kijelentette, ez az első eset a diplomácia történetében, hogy katonai megbeszélések kezdenek, még mielőtt a politikai kérdésekben megegyezés jött volna létre. Azt hiszem, hogy bizalmunknak s a megegyezésre irányuló óhajunknak újabb tanujelét adtuk — mondotta —, amikor elhatároztuk, hogy elküldjük Moszkvába szárazföldi, tengeri és légi

haderőnk képviselőit, hogy ott a katonai tervekről tanácskozzanak, még mielőtt kijelentettük volna, hogy a politikai kérdések tekintetében egyetértünk.

— A szovjet külügyi népbiztosa kijelentette, hogy a még fennálló politikai nehézségeket könnyebben leküzdhetjük, ha erre való tekintet nélkül már most megkezdjük a katonai tárgyalásokat. Molotovnak ez a véleménye indított bennünket arra, hogy hozzájáruljunk az említett szokatlan eljárás módhoz.

DANZIG

A danzigi kérdésről Chamberlain ezeket mondotta:

— Az aggódozó Európa tekintete napokban elsősorban Danzig felé irányul. Julius 10-én ebben a Házban már nyilatkoztam a danzigi kérdésről. Azt hiszem, a helyzetet nem élezné ki, de nem is enyhítené, ha ma bármit is hozzátennék ahhoz, amit akkor mondtam. A helyzet magában Danzigban sok aggodalomra ad okot és nyilvánvaló, hogy ezt a kérdést nagyon óvatosan kell kezelni. Kétségtelen, hogy a danzigi katonai készülődésekről szóló bizonyos lapjelentések túlzottak. Lord Halifax kijelentette, hogy a határcsúszások hozzájárultak a feszültség kiéleződéséhez. A lengyel kormány azonban csodálatos hidegvérrel tett tanúságot (helyeslés és taps) és meg vagyunk győződve, hogy továbbra is ilyen bölcs államférfiúi tartózkodást fog tanusítani.

A Távolkelet

A távolkeleti helyzetről Chamberlain így nyilatkozott:

— Egy ízben már közöltem, hogy semmiképpen sem szolgálja távolkeleti helyzetünket az, ha az angol kormány olyan szándékokat tulajdonítanak, amelyeket

őfelsége kormánya már megcáfolt. Az ilyen állítások félelmet és csalódást keltenek Kinában. Azok, akik ilyeneket állítanak, nem tanulmányozták a helyzetet a mi érdekeink szempontjából.

Amikor azt mondotta, hogy távolkeleti politikánkon nem akarunk lényegesen változtatni és nincs szándékunkban Japánt hadviselő félnek elismerni, akkor a valódi helyzetet szögeztem le. Nem árultam el az angol érdekeket Kinában és nincs szándékomban semmiféle jogunkról lemondani, ha ezzel harmadik hatalmak érdekeinek ártanék.

— Sinclair képviselő ur azt kérdezte, vajjon mostani álláspontunk azt jelenti-e, hogy elismerjük Japánnak Kinában eddig szerzett jogait, valamint azt a lehetőséget, hogy újabbakat szerezzen. Az ilyen kérdések csak azok malmára hajtják a vizet, akik rosszat kívánnak nekünk. Az ilyen feltevések nemcsak tekintélyünknek ártanak, de — ha megfelelnének a valóságnak — csökkentenék befolyásunkat is a világban. Eppen ezért legyen szabad még egyszer kijelentem, hogy őfelsége kormánya egyetlen hatalom kívánságára sem hajlandó változtatni távolkeleti politikáján.

Egyébként ezt Japán nem is követelte tőlünk. Nincs kétség aziránt, hogy a most folyó tárgyalások során nehézségek merültek fel. Az egyik és nem a legkisebb akadály a Kinában folyó angolelleses mozgalom, amelyet a japánok szita-

gek nagyon megnehezítik a tárgyalásokat. Ami magukat a tárgyalásokat illeti, az a kívánságunk, hogy a kínai háboru gyors és észszerű alapon nyerjen lefejezést.

A NEMZETKÖZI HELYZET

A nemzetközi helyzetről Chamberlain ezeket mondotta:

— Sajnos, a nemzetek közti ellentéteket napról-napra tovább szítják és sajtó- és egyéb propagandával egyre jobban elmérgesítik. Nem hiszem azonban, hogy némi jóakarattal ne lehetne helyreállítani a világ bizalmát az egyes nemzetek békeszerető szándékai iránt, ha sikerülne ezt a szóharcot elhallgattatni. Nincs egyetlen olyan kérdés sem, amelyet ne lehetne békés megbeszélések útján megoldani. Ha erre sor kerülhetne, ez óriási, felbecsülhetetlen nyereséget jelentene az egész világ számára. Ebben az esetben felemelt fővel tekinthetnénk a jövőbe, új, eddig nem is sejtett fellendülés következne be az ipar és kereskedelem terén és az életfeltételek az egész világon megjavulnának.

— Ha viszont háborúra kerülne a sor, ez a háboru az emberiség szenvedésének és nyomorának csúcspontját jelentené, tekintet nélkül arra, hogy ki lenne a győztes. Meg vagyok győződve róla, hogy ez az alapfelfogás egyre jobban tért hódít az egyes nemzeteknél és azok vezetőinél s ez a meggyőződésem adja az egyetlen reményt arra, hogy sikerül kivezető utat találjunk a mostani viharból és hogy a felhőkön át meglátjuk a béke napját.

Az alsóház hosszantartó helyesléssel és lelkes tapsal fogadta Chamberlain beszédét.

EDEN FELSZÓLALÁSA

Chamberlain után Eden volt külügyminiszter szólalt fel. Örömmel üdvözölte azt az őszinte hangot, amellyel a miniszterelnök a moszkvai tárgyalásokról szolt. Meggyőződése, hogy ez az őszinteség csak kedvezően befolyásolja a tárgyalásokat.

Eden szerint a helyzet továbbra is rendkívül komoly és nincs kilátás rá, hogy a feszültség e hét folyamán enyhüljön. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az angol kormány ne tehetne olyan lépést, amely a feszültség csökkentéséhez vezethetne.

A távolkeleti helyzetről Eden kijelentette, most már nyilvánvaló, hogy a japánok nem tudják elérni azt a célt, amelyet Kinában maguk elé tűztek. Kína ellenállása napról-napra erősödik. Japán, amely már nem hisz a katonai győzelemben, most kerülő uton, Nagybritannia segítségével akarja megtörni Kína ellenállását. Így például Nagybritannia segítségét kéri a kínai valuta tönkretételéhez. Mindezeknél fogva — mondotta Eden — rendkívül elége-

dett mindazzal, amit a miniszterelnök a kormány távolkeleti politikájáról mondott. Reméli, hogy az angol kormány még tovább is megy és megmutatja Japánnak, hogy éppen ellenkezően, továbbra is támogatja a kínai valutát. Ha Japán nem változtatná meg magatartását, akkor Angliának olyan eljárást kell tanusítania, amilyenre az Egyesült Államok kormánya mutatott példát. Javasolta, hogy a Szovjetországra küldendő katonai bizottságot egészítsék ki politikai küldöttséggel, hogy az elhuzódó tárgyalásokat egy hét alatt be lehessen fejezni.

Ami a danzigi kérdést illeti, Eden nézete szerint az összetűzést egyedül a békearcvonal politikájának határozott folytatása tudja megakadályozni. A békefront nem nyereségvágyból, hanem a háború elkerülése céljából alakult. A legnagyobb szolgálat, amelyet a békének tehetünk az — mondotta —, ha ezt az arcvonalat továbbra is megerősítjük és kiszélesítjük. (A. A.)

BUTLER BESZÉDE

A vita további során Williams konzervatív képviselő örömet fejezte ki a Japánnal szemben követett amerikai politika felett. Ellenez olyan megállapodást a szovjetkormánnyal, amelynél más államok érdekeit fel kellene áldozni.

A vitát Butler külügyi államtitkár felszólalása fejezte be. Hangsúlyozta örömet afelett, hogy a tientsini incidensek ügyében a megbeszélések tovább folynak. Megállapította, hogy bizonyos pontokban, amelyek a rendőri kérdésekkel függnek össze, már létrejött a megegyezés. Ezeket a pontokat a kormány elé terjesztették mérlegelés végett. Kijelentette még, hogy az Anglia ellen irányuló szervezett tüntetések ügyében az angol kormány éles tiltakozást tett Tokióban.

— Egy dolog mindenki előtt világos — folytatta Butler államtitkár —, még pedig az, hogy Nagybritannia, amely a békefront megszervezője, kitűnő diplomáciája révén az utóbbi hónapok alatt igen nagy sikereket ért el.

A Ház ezután 266 szavazattal 130 ellenében elutasította a szabadelvű ellenzéknek azt az indítványát, hogy a külügyminisztérium költségvetését csökkentsék.

**CHAMBERLAIN BESZÉDE
MEGTISZTITOTTA A LÉGKÖRT**

Londonból jelentik: A Press Association közlése szerint Chamberlainnek azt a bejelentését, hogy angol és francia katonai küldöttségek indulnak Moszkvába, a Ház minden oldalán örömmel üdvözölték. Később egyes politikusok a képviselőház folyosóján kijelentették, hogy kívánatosnak tartanak a katonai küldöttségekkel egyidejűen politikai küldöttségeknek Moszkvába való utazását. Ennek az volna a célja, hogy a moszkvai politikai tárgyalások útjára is meggyorsuljon. A kormánytámogató pártok meglepéssel állapították meg, hogy a beszéd megtisztította a légkört és hogy Chamberlain még mindig az összes nehézségek békés megoldásának lehetőségét hangoztatta, noha nem igyekezett a nehézségeket és veszélyeket lebecsülni.

NOVISZÁDI REFORMATUS OLVASÓKÖR SZABADTÉRI SZINPADA
Szombaton, augusztus hó 5-én, este 9 órai kezdettel
MÁSODSZOR

EGY BOLOND SZÁZAT CSINÁL

3 felvonásos zenés bohózat. — Jegyek elővételben 25, 20, 15, 10 és állóhely 8 dináros árban Ábrahám könyvkereskedésében és a Kör felügyelőjénél kaphatók. Előadás után tánc! — Telefon: 28-24.

Az angol sajtó Chamberlain beszédéről

Londonból jelenti az Avala: A szerda reggeli lapok Chamberlain beszédének főleg az angol-francia katonai küldöttség Moszkvába küldéséről szóló részét emelik ki. Megállapítják, hogy az angol kormánynak ez az elhatározása azt bizonyítja, hogy London és Moszkva között tényleg már létrejött a megegyezés és megvan a kilátás arra, hogy a megbeszéléseket a legrövidebb időn belül forma szerint is befejezik. A Times szerint a katonai küldöttségek Moszkvába utazását nem lehet másként magyarázni, mint úgy, hogy a politikai megbeszélések kedvezően

haladnak. Az Anglia, Franciaország és Szovjetországra közti bizalom biztosítja a világ békéjét.

A Daily Telegraph szerint Chamberlain beszéde után semmiféle kétkedésre sincs ok. El kell ismerni, hogy az angol kormány határozottan keresztülviszi azt a politikát, amelyet az elmúlt négy hónap alatt követett. Remélhető, hogy Chamberlain szavait helyesen értelmezik Tokióban is.

A Daily Mail szerint az angol katonai küldöttség Moszkvában kétségtelenül megerősíti Nagybritannia helyzetét a tárgyalások során.

A Deutscher Dienst véleménye

Berlinből jelentik: A Deutscher Dienst Chamberlain beszédéről ezeket írja:

— Chamberlain beszédében megerősítést látjuk annak a felfogásunknak, hogy Anglia és az Egyesült Államok Tokió iránti magatartásukban egymásnak dobják a labdát és kiosztott szerepeket játszanak. Különösen a legutóbbi évtizedek történetében számos példa van a világ békéjére veszedelmes tényekre, amelyeknek oka az angol külügyi hivatal diplomáciájának két vágányon való haladása.

— A Danzigról tett kijelentés egyáltalán nem érdekel bennünket. A Danzigban élő 400.000 német nem kérte Chamberlain véleményét. Danzig német jellegét sohasem vonták kétségbe és megigérhetjük, hogy Danzig visszatér a birodalomba, annak ellenére, hogy a danzigi kérdést az angol alsóház napirendjére tűzték. Viszont nem tűrhető a Lengyelországban élő németek élet- és vagyonbiztonságának állandó megsértése. (A. A.)

BERLIN TETTEKET VÁR

Berlinből jelentik: A német lapok Chamberlain beszédével foglalkozva, megállapítják, hogy az angol sajtó által beharangozott szenzációk elmaradtak. Chamberlain kijelentette — írja a Deutsche Allgemeine Zeitung —, hogy nem ismer olyan kérdést, amelyet ne lehetne békés tárgyalásokkal megoldani. Nem látjuk azonban, hogy mennyiben járult hozzá Chamberlain beszéde a függő kérdések ilyen békés megoldásához, mert ha ez a beszéd arról a meggyőződésről tanuskodik is, hogy ezeket a kérdéseket meg lehet oldani békésen is, mégsem jutott el ahhoz a sokkal fontosabb megállapításhoz, hogy ezeket a kérdéseket meg is kell oldani.

A MÉRGEZŐ PROPAGANDA

A Lokalanzeiger Chamberlainnek a sajtó mérgező propagandájáról mondott panaszával kapcsolatban ezeket írja: A világ államférfiai közül Hitler Adolf volt az első, aki a szavak háborújának beszüntetését követelte akkor, amikor még nem volt késő. Hitler nem kapott választ, illetve a válasz a még élesebb izgatás volt. Most Chamberlain kívánja

a szavak háborújának beszüntetését, miközben mögötte ismét működnek azok a hírhedt berendezések, amelyeket Nortcliffe lord a világháborúban kitalált. A demokráciák tragédiája, hogy államainkban nincs tekintély, hatalom, amely tartózkodást parancsolhatna azoknak, akikre Chamberlain gondol.

**SEMMI SEM JELZI VIHAR
KÜZELEDTÉT**

Párisból jelentik: A francia lapok örömmel mutatnak rá Chamberlain beszédére és arra, hogy az egyezményt a szovjettel rövidesen megkötik. A Petit Parisien szerint az alsóházban hétfőn megnyilvánult nyugodt légkör egyenes arányban áll a nemzetközi helyzetben egy idő óta tapasztalható nyugalommal. Semmi jel sem vall arra, hogy ezt a szélesedtet hirtelen vihar váltaná fel, mégis rendkívül éber figyelemmel kell kísérni az eseményeket a mostani nyugodt időszakban is.

A Figaro rámutat a katonai megbeszélések fontosságára és ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a szerződések aláírása és a pergamentre ráütött pecsét még nem elegendő arra, hogy megfelelő haderők és fegyverek megfelelő időben az adott helyre érkezzenek. Az Oeuvre szerint sok akadály kiküszöbölése után az egyezmény megkötése küszöbön áll és ez főleg Daladier és Bonnet munkájának köszönhető. A Petit Journal szerint még a katonai küldöttségek Moszkvába utazása előtt még egyszer foglalkozni kell azzal a kérdéssel, vajjon a szovjetunió segítségét akarják-e megszerezni Lengyelország vagy Románia megvédésére, vagy pedig az-e a cél, hogy Moszkva rendelkezésére bocsássák az angol és francia haderőket, hogy a Kreml ezek segítségével megvalósíthassa imperialista álmait.

**Ujabb tűzharc
a magyar-román határon**

A románok ágyúkat vonultattak fel Técső községgel szemben

Budapestről jelentik: Mint a Magyar Távirati Iroda közli, a vasárnap hajnalban történt román lövöldözést vasárnap este 9 órakor újabb incidens követte. A Tisza balpartján levő román katonák

Técső mellett a Tiszán lefelé haladó tutajosokra ismét rálőttek. A lövéseket magyar részről viszonozták, mire a tulsó oldalon a tüzelést beszüntették.

Folytatódik a lövöldözés

A Magyar Távirati Iroda kedden a kora délutáni órákban a következő jelentést adta ki:

— Anélkül, hogy magyar részről erre a legcsekélyebb okot szolgáltatott volna, hétfőn éjjel román részről újabb puska- és géppuskalövéseket adtak le Técső községre. Ugyanakkor tűz alá vették a magyar hidőrséget is. Minthogy a lövöldözés nem szűnt meg, mintegy félóra múlva a magyar határőrség néhány lövéssel viszonozta a tüzet. A románok részéről a lövöldözés reggel 7 óráig tartott. Magyar részről egy határvadász megsebesült. A Tisza balpartján reggel román tüzéség vonult fel. Egy üteg állásba ment. A lövegek Técső községre vannak irányozva, lövés azonban nem esett.

**Szigoruan ellenőrzik
a külföldieket Amerikában**

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban a jövőben az eddiginél is szigorubban ellenőrzik a külföldieket. A képviselőház törvényjavaslatot fogadott el, amely lényegesen megszigorítja a külföldiek ellenőrzését, akár hosszabb, akár rövidebb ideje tartózkodnak Amerikában. A külföldről érkező könyveket és újságokat is szigoruan ellenőrzik. A törvény kimondja még, hogy mindazokat a külföldieket, akik felforgató pártok tagjai, kiutasítják az ország területéről.

**A nemzetközi buza-
egyezmény megkötése
felé**

Londonból jelentik: A Financial News értesülése szerint a buza-világegyezmény ügyében Kanada, az Egyesült Államok, Argentína és Ausztrália között megindult megbeszélések jó uton haladnak. Kanada hajlandóságot mutat arra, hogy engedelmeket tegyen a kiviteli hányadok tekintetében és ezzel lehetővé tette Argentína csatlakozását a tervezett egyezményhez. A megbeszéléseket kedden folytatták. Az egyezmény létrejötte esetén meghallgatják az európai termelő államokat, majd a fogyasztó államokat is.

Körséta a lévai Kálvária domb tetején

Léva, 1939. július hó.
Vonzó dolog lenne ezt a rövid lévai képet a Várnál kezdeni és történelmi nagyságok csillogó neveit felsorolni, én mégis másutt kezdem. Arról írok ami az elmúlt husz esztendő kisebb-ségsi sorsban még a lévai történelmi váromoknál is messzebb világított és ez a más esztendőkhöz oly csendes és kispolgári lévai kaszinó épülete. Ebben a mellékutcában meghúzódó szerény kis otthonban összpontosult husz esztendőn keresztül a lévai magyar művelődés ez a máskor tán csendes mosolyt fakasztó, tarokkozásra, ferblire s legjobb esetben fényes bálókra emlékeztető fogalom Léván kinőtt a szűk keretéből s tényleg a magyar kultúra fellegvárává növekedett. Mikor pár évvel ezelőtt a kaszinó fennállásának hetvenöt éves évfordulóját ünnepelték Sziklay Ferenc, a nagyevő kassai kulturreferens mondotta fel-szóalásában: »Léva adhat példát ma az egész kisebbségi kultúraterületnek, hogyan kell kisebbségi kultúrát cserkészmodra: jékedvűen, megfontol-tan, kicsinyes szempontokon felülemelkedve a kisebbségi társadalom minden rétege javára elindítani, megszervezni és kifejleszteni.«

Amit pedig a lévai kaszinó ezen a téren cselekedett, azt majdnem teljes egészében igazgatója, Schubert Tódor kezdeményezte. Az ő nevét nem most ismertem meg, amikor a várossal ismerkedtem össze; sokkal régebben mikor vagy másfél évtizeddel ezelőtt még a Bácskában Szentleky Koréllal irodalmat szerveztem, folyóiratokat és könyveket adtam ki, már akkor leveleztem Schubert Tóddal, aki ebből a felvidéki kisvárosból nemcsak Szlovenszko magyar kulturáját figyelte, hanem az ő figyelő szeretete kiterjedt messze Erdélyre és még a jugoszláviai magyarságig is elért. Most, hogy Léváról írok, meg kell említenem, mert nemcsak a kaszinó köszönheti neki a husz éves kulturamunkát, hanem a lévai járási magyar közművelődés is. Vagy másfél évtizedig voltam levelező viszonyban Schubert Tóddal, amikor végre a múlt év őszén az életben először meg-láttam a francia gránátosokra emlékeztető hatalmas alakját és jóindulatu mosolygását.

Most itt ülök szemben vele a lévai kaszinó arnyas kertjében, susogó hárs-fák lombja alatt és elbeszélgetünk a kaszinó multjáról. Végigjárjuk a ka-szinó mult évszázad hangulatát lehelő termet és gondolatban leperreg elő-tűnk egész története. Fennállása alatt kétszer is volt nagy szerepe a ka-szinónak; először mikor még az osztrák éra idején gyűjtötte egybe Léva ma-gyar társadalmát és másodsor amikor a csehszlovák köztársaságban vált a magyar kulturális élet egyik mes-sze sugárzó fúroszává. Volt néhány elnöke, akiknek a nevét itt is érde-mes feljegyezni, így Varady János, az egykori nyegvennyolcas alezre-des, aztán dr. Brach Ferenc, a nagy em-berbarát, aki saját kívánsága szerint jeltelen sirban nyugszik a Kálvária dombon és akiről Jókai talán regényt is írhatott volna, Mácsai Lukács, a városfejlesztő polgármester, akiről ér-demes feljegyezni, hogy már 1848-ban részt vett a magyar-szlovák testvéri-séget hirdető lap, a Priatel Ludu szer-kesztésében s ezzel ugyancsak meg-előzte a korszerű nemzetiségi fel-fogásban embertársait (A magyar mi-niszterelnök alig pár hete hirdette meg e kérdés korszerű fel fogásának szük-ségességét; most már csak új Mácsai Lukácsok kellene az eszme terjesztő-séhez) Amire a lévai kaszinó ma is legbűszkébb, nagytermében zajlott le Mácsai László első szavalóestje, a nagy-nevű papköltő innen indult el arra a

ragyogó utra amelyre majd két év-tizeden át csillogó szemmel figyelt az egyetemes magyar társadalom. S ha átnézzük a lévai kaszinó történetét, az elmult husz évben egymást követték a nagyszerű kulturális és irodalmi előadások, egyetlen pillanatra nem áll meg itt az élet, mindig itt történik kezdeményezés és mindig innen in-dul a jó példa. Ezt a munkát tetőzte be az elmult év nyarán a János vitéz lévai szabadtéri előadása, amelynek keretében a Gyöngyösbokrétá is be-mutatkozott és amelyet tizennyolcezer ember nézett meg.

A lévai főtérről is lehet mondani egyetmást Ezen a tágas téren tobo-rozták valaha Rákóczi seregeit 1848-ban itt a honvédek részére toborozták, a világháború alatt innen indultak a harcra a lévai honvédek, hogy a világháború katasztrófája után ide vo-nuljanak be a cseh megszálló csapa-tok. 1938-ban ennek a térnek minden zugát foglalta el a János vitéz kövön-sége, hogy alig pár hónappal később a magyar hódoltságok bevonulása-nak tanúja legyen ugyanaz a tér és ugyanaz a közönség.

Léva büszkesége a régi vár ma a Schöller-család kezében van s vala-mikor még Csák Máté építtette a vár magyát, ez az épület természetesen már messze tűnt a rohanó századok-kal. De ez a vár szerepel 1542-ben a Balassa Menyhért áruitásáról szóló Historiában, 1560-ban Dobó István a híres egri védő kapja meg és ő épít-teti a ma is fennálló pompás várkas-sylyt 1603-ban török kézbe kerül a vár, de a rákövetkező évben már Seuchas vissza is foglalja. 1793-ban pedig Ocskay kezére kerül 1705 ja-nuár 1-én nem kisebb ember, mint Rákóczi Ferenc tart haditanácsot a várban, amely három évvel később a császáriak kezére jut Végül is 1709-ben Vak Botyán leromboltatja, hogy a császáriak ne tudják használni. 1849-ben Görgey innen irányítja a Nagysallónál vívott csatát, a béke év-tizedeiben pedig lakóháznak és magtá-raknak használják az épületeket.

Ragyogó nyári délelőtt körben jár-juk Léva városát. A Kálvária domb-ra, Léva büszkeségére megyünk fel, bebarangoljuk a régi lévai temetőket

és ismerkedünk hajdani lévai nevek-vel. Jobbkéz felől marad az ut amely-nek mentén emléktábla hirdeti, hogy 1330-ban a kopai várkapitány felesé-gének, Zich Sebének fejevétele itt törté-nt; egyik legszomorubb történelmi helye ez Lévárak. Fenn a dombtetőn egymás mellett van a katolikus és evangélikus temető, olyan nevekkel, találkozzunk itten, amelyekkel már a lévai kaszinó könyvében ismerked-tünk meg előző este. A katolikus te-metőben van a nagysallói csata Léván elhalt sebesültjeinek közös sirja, rajta a felírás:

»Csatájok a védelmezett Népjog csatája volt. Melyet szert eskü, szent kötés Ellen zsarnok tiport.« « « «

S milyen különös íróniája (vagy tán inkább figyelmeztetése) a közös sor-szak az a sírdomb, amely alatt a mai Szlovákia egyik legnevesebb vezető-emberének, Tuka Béjának nagyapja nyugszik s amelynek felírása (magyar nyelven) a következő:

TUKA JÓZSEF
1843/49-es honvéd
1928—1901.

Tuka József élete legnagyobb elmé-nyének tartotta, hogy a szabadsághar-cdején magyar honvéd volt. Ezt öröki-tette meg a keresztjén. Aligha kény-szerítette rá valaki.

Végigmegyünk a Kálvária domb-tején és átnézzük a párhuzamos domb-vonalaton, tőlünk alig két kilométerre vonuló új szlovák határra. A lévaiak pineőrének jórésze az ugynevezett »hajlékok« mára a határon túl esnek s aki borozgatni akar, csak utlevéllel cselekedheti meg ezt a kedvenc lévai kispolgári szórakozást.

Lenne a városban még a muzeumot és a városi könyvtárat keressük fel. Bizony a muzeumnak csak az anyaga van meg eddig, egyetlen nagy tere-nben gyűjtötték halomba ezt az anya-got és a közeljövőben kívánják ren-dezni és végleges helyiségbe tenni. A muzeum anyagában nem kis részt fog-lal el a husz esztendő Csehszlovákiá-ra emlékeztető gyűjtés, amint hogy a könyvtárban is egész sorozat könyvet találunk, amelyek már nem kerülnek a nagyközönség kezébe, csupán egy el-múlt korszak emlékeit őrzik. A köny-vek közül messze kiragogy Benes Eduard volt köztársasági elnök több-kötetes műve Tiszta aranyba kötöt-ték.
Csuka Zoltán

Az epilepszia új gyógyszere az Epanutin, 100 beteg közül 58-at tökéletesen meggyógyít

Néhány nappal ezelőtt egy angliai orvosi kongresszuson az epilepszia új gyógyszerét mutatták be. A Sunday Dispatch most részletes je-lentést közöl a nagyjelentőségű or-voosi felfedezésről.

Három angol orvos, W. McCartan, J. Carson és I. Frost mutatták be kísérleteik eredményét. Az új szert, amelynek technikai neve Sodium Diphenylhydantoinate s amely Epa-nutin vagy Sodantoin néven kerül forgalomba, két amerikai orvos fe-dezte fel, H. Houston Merritt és Tra-cey J. Putnam.

A két amerikai orvos alapvető öt-lete az volt, hogy felfedezték, ha elektromos árammal izgatják halott macskák agyvelőjét, vagy idegrend-szerét, az állatok görcsösen rángatóz-nak. Kísérleteket végeztek tehát, hogy milyen kémiai behatás akadá-lyozza meg ezt a rángatózást. Egész-sor különféle összetételű szert alk-almaztak, míg végül elérték azt,

hogy a macskahulla az elektromos áram hatása ellenére teljesen moz-dulatlan maradt. Az emberre kárté-kony anyagoktól megtisztítván a gyógyszert, emberkísérletekre tér-tek át és száznegyvenkét epileptikus betegen próbálták ki a szert. A ke-zelés átlagosan négy hónapig tart, de bizonyos esetekben tizenegy hó-napig is folytatták. A kezelt esetek ötvennyolc százalékában teljes gyó-gyulást értek el, az epileptikus beteg rohamai tökéletesen megszűntek. Huszonhét százalékban jelentékeny javulást értek el és mindössze tizen-öt százalékban volt a gyógyszer ha-tástalan. A két amerikai orvos megállapította, hogy az Epanutin-nak bizonyos mérgező hatása van az emberre és főleg a bőrre tesz rossz hatást, de az angol orvosok azóta kiküszöbölték ezeket a hatásokat az angol kórházakban folytatott kísérle-teik során.

A három angol orvos egyike ki-jelentette, hogy a megfelelő óvinté-zkedések után egyetlen páciensén sem jelentkeztek az Epanutin káros ha-tásai. Tizenkét eset közül kilenben jelentékeny javulást ért el. Beszá-molt egy epilepsziás betegéről, aki-nek a kezelés előtt való hónapban száz rohama volt. A kezelés kezdete után a rohamok száma havi négyre esett le, a második hónapban már mindössze két rohama volt és a har-madik hónapban rohamai teljesen megszűntek. A legkedvezőtlenebb esetben is az Epanutin kezelés után egyik betege rohamainak száma havi tizenháromról hétre szállt le.

Az Epanutint nem szabad orvosi felügyelet nélkül szedni. A három orvos megállapítja, hogy az epilep-zia terén folyó kutatások óta ez a legnagyobb felfedezés. Amennyiben a beteg a kezelés után nem mu-tatkozna komplikáció, az Epanutin-kezelést rendszeresíteni lehet és a legnagyobb valószínűség szerint a betegek tulnyomó többségénél teljes eredményt ér el. Nagy előnye a gyógyszernek, hogy míg az eddig használt kábítószer az idegrend-szer érzékenységét idővel lecsök-kentették, az Epanutin, illetőleg So-dantoin nemcsak hogy nem kábit, ha-nem egyenesen frissíti az idegrend-szert.

A noviszádi Adamovics telep rendezésére alakult egyesület egymillió téglát vásárol az uccák kikövezésére

Kéri a Ruzsina uccai iskola sürgős felépítését

A noviszádi Adamovics-telep rendezésére alakult egyesület ve-zetősége Pavaszovics Petár elnök-letével ülést tartott, amelyen a te-lep legfontosabb közügyeit tár-gyalták.

Az elnök ismertette a telepi uc-carendezés jelenlegi állását. Esze-rint a Szuboticei ut kiépítése fo-lyamatban van. A munkálatokra 115.000 dinár kölcsönt biztosítottak. Az Aleksza Santicsa ucca ki-kövezése a befejezéshez közeledik. A Ruzsina uccai elemi iskola épí-tését még meg se kezdték.

A város képviselőtestülete elren-delte, hogy a telepi háztulajdono-sok kötelesek a házuk előtti jár-dát saját költséjükön kitégláztat-ni.

Ha ezt a munkát nem végez-tetik el ebben az évben, ak-kor a város maga kövezeti ki a járdát, de a háztulajdo-nosokat megterheli a költsé-gekkel.

Az egyesület elhatározta, hogy a járdák kitégláztatásánál segít-ségére lesz a háztulajdonosoknak. Ezért megegyeztet Szimics Mianaj-ló téglagyárossal, hogy

egymillió téglát vásárol tőle. A tégláztatással kapcsolatos mun-kálatok ellenőrzésére az egyesü-let bizottságot küld ki.

Az ülésen felpanaszolták, hogy a telep esős idő esetén sárten-gerré változik, mert nincs csa-tornázás.

Elhatározták, hogy kéri a város vezetőségét, hogy a Futaki uti vasúti átjárót hozassa rendbe és a Ruzsina uccába tervezett iskolát haladéktalanul építtesse fel.

ERDEI PESTIS

nevü félelmetes új betegség bukkant fel Amerikában

Kaliforniából új betegség híre érkezik. Az Egyesült Államok nyugati államaiban egy idő óta titokzatos vész

pusztít, amelynek kórokozóját a tudósok még nem ismerik. Csak annyit tudnak róla, hogy ezt a pestishez hasonló betegséget a bolhák terjesztik, éppen úgy, mint az igazi pestist.

A nyugati államokban a rettegetes kórt

»erdei pestis«-nek keresztelték el. Idáig még csak ritkán fordult elő, de az esetek majdnem mindegyike halálos kimenetelű

volt, úgyhogy már csak a nagy halálozási szám miatt is döntőnek tartják az amerikai tudósok, hogy idejekorán meggátolják az új betegség terjedését.

Az erdei pestis elleni küzdelem első lépése az volt, hogy a Hooper alapítvány a kaliforniai egyetem közvetlen közelében 24.000 dolláros költséggel kétemeletes laboratóriumot építtetett. Ez a laboratórium kizárólag az erdei pestis terjesztőinek kutatását tűzte ki céljául és

elsősorban a bolhákat veszi vizsgálat alá, hogy megállapítsa, milyen szerepet játszanak a kórokozók tovább szállításában.

A Hooper-alapítvány új laboratóriuma teljesen betonból épült és egészen különlegesen van berendezve, hogy a pestis parányi terjesztőinek szökését és ezzel a betegség terjesztését megakadályozzák. Mindenütt kettős, vaskeretű ablakok vannak, amelyek gumiba foglalt keretekbe illeszkednek, úgyhogy teljesen légmentesen zárnak. A padlók és falak fehérre vannak zománcozva, hogy minden bolhát nyomban észrevegyenek, ha sikerült volna különleges tartályából kiugrania.

A laboratórium személyzetének tagjai távozás előtt kötelesek megfürdeni és ez alatt ruhájukat fertőtlenítenik. Minden szobába vascső vezet, hogyha komoly veszedelem fenyegetne, nyomban mérges gázt lehet bevezetni a légmentesen záródó szobákba, sőt az egész épületet is el lehet árasztani mérges gázzal.

A kutató laboratóriumában már sokezer bolha várja kis üvegtartókban a vizsgálatot. Sok száz ezer, sőt millió bolhára lesz azonban szükség ahhoz, hogy eredményt lehessen elérni. A laboratórium vezetője Meyer professzor, aki mellé két rovarani tudós, dr. Wheeler és dr. Stewart van beosztva, akik a kaliforniai mezőgazdasági egyetem tanárai. Természetesen rajtuk kívül még igen nagyszámu személyzet foglalkozik az erdei pestis problémájával.

A három amerikai tudós új módszert használ az erdei pestis elleni küzdelemben. Amerika nyugati államaiból

több száz rágcsálót szállítottak a laboratóriumba. A rágcsálók azokról a vidékekről valók, ahol az erdei pestis nyomait mutattak. A rágcsálókat a laboratóriumában sűrűfűvel gondosan megtisztítják a bolháiktól és a bolhákat azután szorosán záródó üvegtartókban őrzik.

A bolhákat kis szivattyú segítségével veszik ki tartályaikból, mielőtt mikroszkóp alá kerülnek. A mikroszkóp segítségével pontosan megállapítják, hogy ember, kutya, mókus vagy patkány élősdiije voltak-e? Szétválogatják és osztályozzák a különböző bolhafajtákat, azután szétörlik és szérumot készítenek belőlük, melyet tengeri malacokba oltanak.

A Hooper-alapítvány laboratóriumának kutatói ezzel a módszerrel akarják pontosan megállapítani az erdei pestis előfordulási helyeit a szabadon élő rágcsálók között. Meg akarják állapítani egyben azt is, hogy mely állatok bolhái terjesztik az erdei pestist.

Ha már megállapították a járvány terjesztőit, akkor hozzálátanak a védekező harchoz.

Minden remény megvan arra, hogy az Egyesült Államokban sikerüljön fog elfojtani a járványt.

A Hooper-alapítvány laboratóriumának vezetői kutatásaik eredményeit természetesen nyomban közölni fogják a nyilvánossággal és részletes adatokkal és utbaigazitásokkal fognak szolgálni mindazoknak az államoknak, amelyekben az új betegség már jelentkezett, vagy később jelentkezni fog.

Halálos gépkocsiszerencsélenség Titel közelében

A kocsit felfordult, a sofőr meghalt

Borzalmas autószerencsélenség történt hétfőn délután Titel és Mosorin között. A 831 számú gépkocsi, amelyet Schnepf Fülöp noviszádi sofőr vezetett, felfordult. A szerencsélenség következtében

a sofőr meghalt, utasa, Malesevic Fránya kisebb zúzódásokat szenvedett.

Malesevic Fránya a noviszádi Jugobruna, a krányi szövőgyár noviszádi lerakatának utazója. Hétfőn reggel Schnepf Fülöp kocsiján utnak indult, hogy a Sajkásvidéken nagyobb üzleti körutat tegyen Dél-előtti Titelre mentek, majd onnan délután elindultak Mosorin felé. A sofőr nyári uton hajtott, hogy megrovidítse az utat. A nyári ut végén, a műút közelében, nem vette észre, hogy

a műút sokkal mélyebben fekszik, mint a nyári ut.

Teljes sebességgel hirtelen rá akart térni a műútra és a kocsit a meredek lejtőn felfordult. Az autó kétszer megfordult és miután nagy lendületben volt,

hatalmas erővel vágódott az uttesthez és darabokra tört.

Malesevic Fránya csak kisebb zúzódásokat szenvedett,

a sofőr eszméletlenül maradt a helyszínen.

Malesevic értesítette a titeli hatóságokat. Hamarosan orvos érkezett és megállapította, hogy

a sofőr a súlyos sérülések következtében néhány perccel a szerencsélenség után meghalt. A vizsgálat folyik.

Egy kés oltotta ki a két rivális életét

Borzalmas szerelmi dráma Crepaja délbánáti kisközségben

Crepaja délbánáti kisközségben borzalmas szerelmi dráma történt vasárnap délután. Az ügy előzményei mintegy másfél évre nyulnak vissza, amikor Péscics Szevén, akkor még alig 17 éves földművelő hevesen udvarolt egy lánynak. Nem sokkal később ugyancsak a lányra vetette a szemét Vászics Kamenkó 23 éves jómodu legény is és nem sokkal később

a lány már nem Péscicsel, hanem Kamenkóval járt.

Vasárnap délután a vetélytársak összetalálkoztak Miletin Milán vendéglőjében, ahol a fiatalság táncolt. Péscics és Vászics között szóváltás támadt, de lecsillapították őket. Később, amikor már mindenki azt hitte, hogy a vetélytársak megbékéltek egymással, Péscics hirtelen felállt és Vászics asztalához lépett.

— Kamenkó, szeretnék valamit sugni neked — mondta.

— Halljam! — válaszolta a megzúzott, mire Péscics áthajolt az asztalon, a következő pillanatban ki-

rántotta kését és olyan erővel döfte Vászics bal karjába, hogy az ütőeret átvágta. Péscics menekülni kezdett, a sérült vetélytárs pedig kirántotta kezéből a kését, utána vetette magát és Péscics hátulról szívenszurta.

A jelenlevők a villámgyorsan lejátzódozó esemény borzalmától szinte megkövülve álltak helyükön. Vászics a közelben lakó dr. Pisenyin orvoshoz indult, de mintegy 30 méterrel a rendelő előtt összeesett és mielőtt még segélyben részesíthették volna, meghalt.

Törökország hadihajókat rendelt Angliában

Az Avala isztambuli jelentése szerint Törökország az angol hadihajógyárakban négy buvárnaszádót, négy torpedórombolót és két aknarakó hajót rendelt. Az angol gyárak először a buvárnaszádókat szállítják le-

EGYSZER VEGYEN
és meg fog gyógyodni a „SUNCE” elemek tartósságáról és megbízhatóságáról Készíti: J. Ivković Zagreb Vodnikova ul. 4

Betörők jártak egy szombori üzletben

A tettesek a padlason keresztül hatoltak be

Keddre virradó éjszaka vakmerő betörés történt Szomborban. Ismeretlen tettesek behatoltak Schnurr Gyula kereskedőnek Apatini uton levő üzletébe. Schnurr Gyula és felesége hétfő este nem volt otthon. Éjjel tájban tértek haza, de akkor az üzletben még minden rendben volt. Schnurr Gyula félöt órakor nyitott és akkor nagy megdöbbenéssel látta, hogy az üzletben teljes a rendtelenség. Megállapította, hogy

a betörők a tetőn és padlason keresztül hatoltak be az üzletbe.

Több kékkövel telített zsákok kiürítettek, a zsákokba 3000 dinár értékű különböző árut szedtek, majd zsákmányukkal a padlason keresztül eltávoztak.

A nyomozás megindult.

Izmet Inönü közvetít Románia és a szovjet között

Londonból jelentik: A Daily Sketch szerint Izmet Inönü török köztársasági elnök a közel jövőben hivatalosan közvetíteni fog a Románia és a szovjet közti ellentétek elintézésében.

19 éves leány volt az ir terroristák egyik vezére

Londonból jelentik: A rendőrség hétfőn éjszaka letartóztatott egy 19 éves leányt, aki hír szerint az ir terroristák egyik legveszedelmesebb tagja. A terroristák most vidékre költözködnek a kiutasítások kijátszására. Ezért több vidéki városban hajszra indult a gyanus egyének kézrekerítésére.

A halászat fontossága az olasz önellátásban

Rómából jelentik: Mussolini hétfőn meglátogatta az anconai halászat kiállítását. Kijelentette, hogy látogatásával ki akarta mutatni a halászat fontosságát Olaszország önellátása szempontjából. Hozzáfűzte, hogy a halászatot egyre jobban kell fokozni, hogy a halak eladásra mérsékelt áron a legszegényebb ember számára is lehetővé váljék. Mussolini megtekintette a gépek pavillonját is és meglegedésének adott kifejezést a kiállított olasz halászati gépek felett, amelyeket három év előtt vezettek be, azóta kiválóknak bizonyultak és nagyban hozzájárultak az önellátási küzdelem sikeréhez.

A pénzügyminisztérium jóváhagyta a dunabánsági utépitésekre kért negyedmiliárd dináros kölcsönt

Még ebben az évben kiépítenek 110 kilométer új utat

Ismeretes, hogy dr. Radivojević Jován dunai bán kezdeményezésére a bání hivatal lépéseket tett, hogy kölcsön útján biztosítsa a legfontosabb dunabánsági utak kiépítését.

A bání hivatal 250 millió dinár kölcsön felvételét tartotta szükségesnek és eziránt kérvényt adott be a pénzügyminisztériumba. A minisz-

terium most értesítette a bání hivatalát, hogy

hozzájárul a kölcsön felvételéhez. Ezzel lehetővé vált, hogy a Dunabánságban összesen 741 kilométer új utat építsenek. Az építkezésekhez hamarosan hozzáfognak, úgyhogy még ebben az évben elkészítenek mintegy 110 kilométernyi utat.

„Fare well, Byrd!”

Utakészül az admirális — 350.000 dollár államségély, 150.000 dolláros csodaautó — Hatc a hatodik világrészért

Chicagóból jelentik: Arra a híre, hogy Byrd tengernagy ismét délsarki kutatóútra indul, az Egyesült Államok közvéleménye az eddigienél is nagyobb szeretettel és érdeklődéssel fordul az aránylag fiatal, ötvenéves férfi felé.

R. E. Byrd pályafutása mindenképpen alkalmas a lelkes yankeek képzeletének felcsigázására. Már tizenkétéves korában mint diák körülutazta a földet, később a haditengerészetnél és a hadirepülésnél teljesített szolgálatot. 1926 májusában átrepülte az Északi Sarkot; 1927 június 29—július 1 között Lindbergh és Chamberlain után harmadiknak szállt Newyorkból Franciaországba; 1928 decembertől 1929 márciusáig első délsarki expedícióján 20.000 négyzetmérföldnyi területet vett az Egyesült Államok birtokába, átrepülte a Déli Sarkot, 4000 méteren felüli hegyláncokat fedezett fel; második délsarki expedícióján — 1933 októbertől 1935 februárjáig — újabb 200.000 négyzetmérföldnyi területre terjesztette ki a csillagos lobogó fennhatóságát és a Déli Sarktól 300 kilométernyire északnyugatra hatalmas kiterjedésű szénbányákra bukkant.

Ilyen teljesítményeket kevés mai ember mutathat fel. Emellett Byrd a férfiszépség megtestesítője, szabályos arccal, lelkes szemmel, őszbejárt sző, dus hajjal... Felesége ugyanolyan szép, mint ő; például családi életet élnek, három gyermekük van. Csoda-e, ha ilyen férfi a szépség és sport hazájában nemzeti hőssé válik és arcképe — olcsó színes nyomtatban — ott függ a legtöbb otthon falán?

ANTARKTISZ JELENTŐSÉGE

Az új expedíciónak Amerika kivételes jelentőséget tulajdonít. Maga Roosevelttől eink 350.000 dollár államségélyt utaltatott ki Byrd számára. Az Egyesült Államok ugyanis tisztában vannak a Déli Sark kiaknázatlan kincseinek értékével és az egész hatalmas terület kereskedelmi, valamint stratégiai előnyeivel. Antarktisz, a »hatodik világrész«, légvonalban feleuton fekszik Dél-Amerika és Ausztrália között; repülőtereket és kereske-

delmi lerakódóhelyeket lehet rajta letesíteni. A washingtoni szakértők meg vannak győződve, hogy ez a földrész nemsokára egyike lesz azoknak a fontos támpontoknak, amelyeknek megszerzéséért mind nagyobb arányokat ölt a nemzetek vetélkedése. Így érthető, ha az Egyesült Államok eddigi helyzeti előnyüket úgy akarják növelni, hogy még nagyobb területeket vesznek odalent birtokukba.

A »DÉLI SARK HAJÓJA«

Az expedíció felszerelése minden elképzelést felülmúl. Vagdbord Harold, a chicagói »Armour Institute of Technology« (A Technikai Felszerelés Intézete) kísérleti osztályának vezetője most mutatta be idekint annak a hatalmas gepkocsinak modelljét, amelyet Byrdék részére készítettek dr. Poulter C. Thomas, a kiváló sarkutazó és technikai szakértő tervei alapján. Ez a »Déli Sark hajójának« nevezett csodaajtmű tizenhét méter hosszú, négy és fél méter széles, súly huszezer kiló. Gumibroncsai körülpántolt négy kerékének átmérője három méter; bármilyen terepen negyvennyolc kilométeres óránkénti sebességgel haladhat; tizezer kilométert tesz meg üzemanyagpótlás nélkül. Mivel több, lapos tetején repülőgépet hordoz, akár a legmodernebb óceánjáró és vizen járva csak tengelyig merül alá. Vagyis valóságos »amfibia«.

E masztodon belső berendezése is a hajókera emlékeztet. Külön gépterme és villanytelepe van, légénységi és tisztí szobája, konyhája, élelőkamrája, javítóműhelye. Előállítási költségei 150.000 dollárra rúgtak. Főelőnye, hogy biztos lakhelyül szolgál az expedíció tagjainak, akik fűthető, kényelmes helyiségekben végezve munkájukat, magukkal viszik házukat, akár a csiga.

Amerika biztosra veszi, hogy ezzel a rendkívüli járművel az ötvenéves, fehérhajú admirális, aki hős és Adonisz egy személyben, rendkívüli eredményeket ér majd el. Egy nagy ország féltő szeretete fogja kísérni.

»Fare well, Byrd!«

HIREK

VÁLTOZÉKONY, TULNYOMÓRÉSzt DERÜLT IDŐ

Jugoszláviában az elmúlt 24 órában tulnyomórészt derült meleg idő uralkodott, helyenkint kisebb felhőzettel és futó záporral.

Időjárás augusztus 2-ra: Jugoszlávia északi részén tulnyomórészt borús helyenkint esős zivatarra hajló idő várható, az ország többi részén változékony, tulnyomórészt derült, meleg idő lesz.

A nap két 4.20, lenyugszik 10 óra 06 perckor.

MAGYAR SZÜLŐK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTOK GYERMEKEITEKET!

— A dunai bán ismét Noviszádon. Dr. Radivojević Jován dunai bán tegnap megszakította déldunabánsági inspekciós körutját és visszatért Noviszádra. A bán az utóbbi két hét alatt kilenc déldunabánsági járást keresett fel. A mai nap folyamán ismét elutazik a Dunabánság déli részébe s újabb kilenc járásban tesz hivatalos látogatást.

— **Uj foglalkozási ág és cím: gazdasági tanácsos.** Beogradból jelenti az Avala: A kormány szabályrendeletet adott ki a gazdasági tanácsosok munkásságáról. A rendelet szerint a jövőben »gazdasági tanácsos« név hivatalosan elismert foglalkozást jelent. Ezt a címet csak azok használhatják, illetőleg gazdasági tanácsosi tisztséget csak azok tölthetnek be, akik gazdasági-kereskedelmi főiskolai oklevéllel rendelkeznek. A gazdasági tanácsos feladata az, hogy tudásával, munkásságával egyesek, vagy intézmények gazdasági munkásságát elősegítse.

— **A noviszádi Szlovacska ucca kutjának építése sem teljesen szabályszerű.** Noviszád városnak a közutak felülvizsgálására kiküldött bizottsága megvizsgálta a Szlovacska uccában levő kutat is. Megállapította, hogy a kut külső burkolata 2.44 méterrel, a belső cső pedig 4 méterrel rövidebb, mint amennyi előírásos. A vizsgálat arra vonatkozóan is folyik, miképpen volt lehetséges, hogy a város ellenőrző bizottsága a kutakat annakidején átvette, holott a kutak egyrésze — mint most kiderült — nem volt szabályszerű.

— **Tollat loptak a cigányok.** Petrovgrádról jelentik: Kohn Márton jasadomcsi tollkereskedő jelentette a csendőrségen, hogy lakásáról elloptak több bála tollat. A csendőrség egy cigány házaspárt vett gyanúba és letartóztatta.

— **Lóuszítás közben a vízbe fulladt egy béreslegény.** Petrovgrádról jelentik: Weismüller Ferenc jasadomcsi gazdálkodó háza népével, feleségével, két gyermekével és Kiss Mátyás nevű 16 éves béresével kihajtott a Temesre fürdeni. A kis béres a lovakat usztatta, miközben örvénybe került és a vízbe fulladt. A vízbe pusztultak a lovak is.

— **Földrengés Dubrovnikban.** Dubrovnikban szombat este 10 órakor több vertikális irányú földrengést éreztek. Bár a földrengés következtében semmi kár nem érte a lakosságot a dubrovnikiak az éjszakát a szabad ég alatt töltötték.

— **Öngyilkos lett Kikinda legszébb lánya.** Csolak Zsófia 20 éves rendkívül szép kikindai varrónő hétfőn este a szubotcai gyorsvonat elé vetette magát és meghalt. A varrónő azért vált meg az élettől, mert egy kikindai tisztviselő udvarolt neki és házasságot ígért. A lány csak a házasságkötés előtt tudta meg, hogy vőlegénye nős és családos ember. A férfi megígérte ugyan, hogy elvállik a feleségétől, de folyton huzta-halasztotta és a leány emiatt öngyilkos lett.

— **Rendőrtisztosi áthelyezések Szuboticián.** A rendőrfőnök Bukvić Iván rendőrbiztost a hatodik és hetedik körből a harmadik és negyedik körre rendeltetéshez helyezte át Bukvić helyére Bukvić Szevén került, aki ideiglenesen az ötödik és hatodik körre rendőrkirendeltség ügyeit is vezeti.

— **Tul van az életveszélyen a zsedniki motorkerékpárszerencsétlenség harmadik sebesültje.** A vasárnapi zsedniki motorkerékpárszerencsétlenség ügyében Zvékics Szever, a szuboticiai törvényészék vizsgálóbírája vette át a vizsgálat vezetését. A vizsgálóbíró kedden délelőtt kihallgatta a szerencsétlenség szemtanúit, akik csaknem kivétel nélkül azt vallották, hogy a szerencsétlenül járt Majláth István ugrott a mag nem engedett sebességgel sauguidó gép elé. A halálmotoros életben maradt hátsó utasát egyébként még mináig nem lehetett kihallgatni, habár állapota keddre már annyira javult, hogy orvosi véleménye szerint tul van az életveszélyen. Molnár többször is visszanyerte eszméletét, kihallgatására azonban csak napok múlva kerülhet sor. Mikuska sérülései egyáltalán nem veszélyesek. Zvékics Szever vizsgálóbíró indítványára gondatlanságból okozott emberölés címén vonják felelősségre Mikuskát, ha állapota annyira javul, hogy elhagyhatja a kórházat.

— **Orvosi hír.** Med. univ. dr. Nojcsék Géza fog- és szájspecialista rendelőjét megnyitotta Szuboticián, Krupezevicseva ucca 2 szám alatt, (volt Rudics ucca.) Rendel. d.e. 3—12, d. u. 3—6-ig.

— **Két új uccát kap Petrovgrád.** Petrovgrádról jelentik: Petrovgrád város előjárósága elhatározta, hogy a város belterületén két új uccát vágat. Az egyik a Főteret köti össze a Masarik uccával. Az ucca a Sólóyomvendéglő mellett kezdődik és a pénzügyőri laktanyával szemben torkollik a Masarik uccába. Az ucca 12 méter széles lesz. A másik ucca ennél jóval nagyobb. A Knez Arsen (volt Megyeház) uccából, a postával szemben indul, a Narodna Banka, a Demkó-telek érintésével és a Tunner kőfaragó üzem mellett torkollik a Nemanjina uccába. A Nemanjina ucca átszelése után az új ucca kettészeli a dr. Gavrića ucca és a Vászártér között fekvő nagy területet és a Dragan-gyár közelében elérve a Korona uccát, a Begáig nyulik le. Cvetkov Milorád városelnök kijelentette, hogy az új ucca, amelynek hossza 860 méter lesz és 106 ház hely lesz rajta, hármast célt szolgál. Elsősorban eltűnnek a Vászártér és a dr Gavrića uccák közül a mocsarak, amelyek szunyogokkal árasztották el a környéket. Továbbá közvetlen közeli kapcsolatba kerül a Dolya városrész a piaccal és végül tehermentesítik a nagy forgalom alól a Főuccát.

— **Zsebmetszők érkeztek a tekiai bucsura.** A rendőrség őrizetbe vette Gójkovics Milutin és Gavranovics Milán ismert zsebmetszőket akik a tekiai bucsujáró helyre jöttek valóságos ázsal a szándékkal, hogy a bucsusktól lopjanak.

Az ifjúság győzött a Kulturbundban. A Kulturbundban, a jugoszláviai németek kulturális szövetségében az utóbbi hetekben szinfalak mögötti harc folyt az egyes csoportok között. Dr. Awender pancsevoi orvos hívei, akik az ifjúságot képviselik, vonultak fel az eddigi vezetőség ellen. A harc dr. Awenderék győzelmével végződött, amennyiben a régi vezetőség több tagja visszavonul és helyüket az ifjúság vezetői veszik át. A vasárnap, augusztus 6-án megtartandó közgyűlésen elnökké dr. Janko Josef petrovgrádi ügyvédjelöltet választják, dr. Awender egyik legmegbízhatóbb hívét.

Kereskedők, Iparosok. Saját érdeke, hogy a téli tüzelőanyag kiadását a TERMA hőterjesztő készülékkel a felére csökkentse. Bárkinak vételekötelezettség nélkül ingyen küldök 32 oldalas »Terma« árjegyzéket. Fabrika FÜZY, Szubotica.

Kavarodás a kupuszinaí bucsu elárúsítóinak helye körül. Kupuszinaí tegnap tartották a bucsut, amellyel kapcsolatban már napok óta nagy izgalom uralkodik Kupuszinaí Ugyanis a községi képviselőtestület már régebben határozatot hozott amely szerint a bucsu elárúsítóinak helyét át-helyezik a Kr. Alekszandra utcába, miután a régi hely szűknek bizonyult. Ezt a határozatot Bocsa Gábor vendéglős megfellebbezte Bocsa nemrég meghalt, de a régi elárúsítói helyért való küzdelmet özvegye és lánya folytatták. Az elárúsítók tegnapelőtt a bucsu előestéjén már elhelyezkedtek az előjáróság által kijelölt új helyen, amikor megjelent a rendőrfelügyelő és az egész elárúsítói tábort visszaterelte a régi helyre. A községi elnök emiatt felelősségre vonta a rendőrfelügyelőt aki kijelentette, hogy erre a jegyző adott utasítást. A jegyző pedig még reggel elutazott és így őt az elnök nem vonhatta felelősségre. A községi elnök erre megbeszélést tartott a képviselőtestület tagjaival és elhatározták, hogy a fővezérbírósnál panaszt tesznek a jegyző ellen. Ha panaszuknak nem lesz eredménye, valamilyen nyien lemondanak.

MOLI HIREK. Góder István és Bakos Mátyás céplőmunkások között cséplés közben vita támadt és Góder villájával úgy fejbevégté Bakost, hogy komoly sérülést szenvedett. Amellett a villa is eltört. — Tóth Mihály gazdálkodó termést szállított haza, utközben a kocsi felborult és Tóth Mihály a fején súlyos sérüléseket szenvedett.

FÜRDŐRUHÁK, a legnevesebb világmárkák, kaphatók és felpróbalhatók: Fischer J. és Fia, Noviszád, szaküzletében. Ugyanott fűzők-mell-tartók is kaphatók.

A modern Beograd. A rohamosan fejlődő főváros érdekes látványossággal gazdagodott. A vasútállomás közelében nyílt meg a Grand Hotel Beograd nevű szálloda. Érdekesége az hogy mindazt, amit a mai kor tehnikája kiteremt, a közönség kényelmére alkalmazták. Eltekintve attól, hogy minden szobájának külön fürdőszobája van és külön telefonja, minden egyéb, a közönség kényelmét szolgálja. A szállodának nagy értékét azonban csak akkor tudjuk megbecsülni, amikor a számlát fizetjük és megtudjuk, hogy minden előnye ellenére egyike a legolcsóbb szállodáknak Beogradban. Étterme és kávéháza előrendű. A szálloda a Balkanska és a Nemanjina utca sarkán épült az összes miniszteriumok tövében.

Ezüstlakodalm Szentánról jelentik: Csizofszky József állomásfőnök és felesége Schäffer Annuska pénteken ünnepelték házasságuk 25 éves jubileumát. A jubiléumokat a Szent István templomban az ünnepi mise után áldásban részesítették.

Szereli a munkáját?

A Brit Közelemény Intézet legújabb érdekes anketja során azt a megállapítást tette, hogy Anglia dolgozó népének majdnem háromnegyedrészénél jól érzi magát jelenlegi munkakörében és hogy a népesség egyharmadrésze úgy érzi, hogy jobb körülmények között él, mint egy évvel ezelőtt.

Az intézet megbízottjai a következő kérdéseket tették fel és százalék szerint a következő feleleteket kapták:

- Szereti-e jelenlegi munkáját?
 - 73 százalék Igen
 - 15 százalék Nem
 - 12 százalék Nem tudom
- Jobb dolga van-e, mint egy évvel ezelőtt?
 - 31 százalék Jobb
 - 48 százalék Ugyanolyan
 - 48 százalék Rosszabb

Kor szerint a munkájukkal inkább az idősebbek elégedettek s a fiatalok elégedetlenek. Ami a jövedelmet illeti, a 4 fontnál (körülbelül 1000 dinár) kevesebb heti jövedelemmel rendelkezők nagyobb része az elégedetlenek közé tartozik. (A munkanélküliek nem szerepeltek ebben az anketában, mely csak a valóban »dolgozó« népességre vonatkozott.)

— BOGOJEVOI HIREK. Rumi István gazdálkodó 80 éves korában elhunyt. — A most megtartott katonai sorozáson 32 ifjút alkalmasnak találtak. — A legutóbbi hetipiacon a búzát 152, az árpat 125 dinárért mérték másrészként. A gyümölcspiacon a nagy kínálat következtében az árak alacsonyak voltak. Alma 1, körte 2, őszibarack 3-6 dinyre 150-3 dinár volt paradicsom 70 para 10 uborka 1, 100 paprika 8 dinár. A tej literje 1, vaj kilója 24 dinár, a tojás darabja 40 para volt.

— Üde lehelet, kellemes szájiz. A legolcsóbb és legjobb szájviz és garatöblítő 3 csepp Növényharmat egy pohár vízben. Üdit, frissít, fertőtleníti s megóvja a fogakat a romlástól. Egy üveg ára 12 dinár s hónapokig elegendő. Eredeti zöld csomagolásban mindenütt kapható.

— Tűz Bácskogradistén. Vasárnap délelőtt eddig ki nem derített okból kigyulladt Bori Mihály gradistei lakos udvarán a szalmakazal. A szűk udvaron pillanatok alatt minden éghető anyag tüzet fogott. Lángra lobbant a szomszédos göré is és a nagy szárazság következtében minden pillanatban várni lehetett a szomszédos nádfedéles házak kigyulladását. Az idejében kivonult tűzoltóságnak szerencsére sikerült a tüzvesz eljét venni, a kár így is több ezer dinár, amely nem térül meg, mivel semmi nem volt biztosítva. Az oltás munkálatai közben szerencsétlenség is történt: Rózsa Lajos 27 éves községi elfogatos a tűzoltó lajtkával vízzért hajtott a csatornára, a csatornaparton a kocsi megbillent és Rózsa olyan szerencsétlenül zuhant a földre, hogy belkulcsontja megrepedt. A szerencsétlenül járt fiatallembert orvosi segélyben részesítették, majd lakására szállították.

— Uj elemgyár Zágrebban. A Paspá Iván és Fiai cég hosszú éven át volt képviselője. Ivković J. megalapította saját száraz és nedves elemkészítő vállalatát Zágrebban, Vodnikova 4 szám alatt. Sok évi munkássága és szakmában nyert tapasztalatai biztosítják sikeres munkáját. A készítmények »Sunce«, »Sumadija« és »Merkur« elnevezés alatt kerülnek forgalomba. A vállalat megalapítását üdvözljük és munkájában sikert kívánunk.

— Mérget ivott a noviszádi Kraljica Marija kávéfőzőnője. Leib Katica noviszádi asszony, a Kraljica Marija kávéfőzőnője hétfőn este 8 órakor a Miletics utca 36. számú házában lévő lakásán zsirszódóoldatot ivott. Tejtét idejében észrevették és segélyben részesítették. Beszállították a kórházba. Állapota nem veszélyes. Az asszony összeveszett a férjével, ezért akart meghalni.

NEWYORK HELYETTES FŐPOLGÁRMESTERE SZERINT A KOPASZ EMBER A VILÁG LEGBOLDOGABB, LEGMEGELÉGEDETTÉBB ÉS LEGBÉKÉSEBB TEREMTMÉNYE

En elhiszem, hogy, mert nincs hajam, Csöppet se vagyok még boldogtalan, S dehogya is vonom azt kétségbe én, Hogy, aki kopasz, békés teremtmény. És hogy mi mind, akiknek nincs hajunk, Világosfejjű emberek vagyunk De kétellem, hogy, ki hord kopasz fejet, Pusztán ez okból már elégedett. Hogy' volna elégedett s boldog az, Kinek tárcája, mint feje, kopasz?

FANYAR TÓBIÁS

— Szurkálás, öngyilkossági kísérlet, szerencsétlenségek. Skundrics Dusan 26 éves sztárapazovai munkást késő este, amint hazafelé tartott, ismeretlen tettes megtámadta és késsel a fején hátán és oldalán súlyos sérüléseket ejtett. A megszurkált munkást elsősegélyben részesítették, majd beszállították a noviszádi köz-kórházba, állapota életveszélyes. — Leib Katalin 26 éves szentái munkásnő eszméletlenül állapotban szállították a noviszádi köz-kórházba. Az orvosok megállapították, hogy nagymennyiségű zsirszódót ivott. Radókovics Uros bukini földműves olyan szerencsétlenül esett le a gyümölcsfáról hogy a fa alatt levő fejére zuhant, amely borzalmas sérülést ejtett rajta. Radókovicsot elsősegélynyújtás után a noviszádi kórházba szállították. — Obradovics Dusan 18 éves szirigi munkás leest a teherautóról és súlyos belső sérüléseket szenvedett. A sérült legényt a noviszádi köz-kórházban ápolják. — Papp Vince 7 éves kiskindai és Drenyovszki Janko 5 éves kiscsaci fiukat játék közben érte szerencsétlenség. Papp Vince a szilvafáról esett le és szenvedett belső sérüléseket Drenyovszki Jankó pedig a szalmában játszott s közben egy toklász a szemébe furdott. — Gyurgyics Terézia 50 éves sarengrádi munkásnő lezuhant a lépcsőkről és súlyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt nőt a noviszádi köz-kórházban vették kezelésbe.

— Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« kezei-üvet. Regist. od. Minisztersztva szoc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 85 od 154 25 V.

— Harminchét juhót széttéptek a farkasok. A Szarajevó közelében levő Kutke község határában farkascorda támadta meg Velhasszánovics Ibrahim karámját és a karám juhállományát teljesen szétmárcangolta. Velhasszánovics kedden több vadász társaságban irtóhadjáratot indított a farkasok ellen.

— Noviszádi anyakönyvi hírek. A noviszádi anyakönyvi hivatal kimutatása szerint július 19 és 27 között 3 lány és 6 fiúgyermek született, házasságot kötöttek: Szávic Sztanoje és Jorgovan Szófiya, Radosevics Milan és Poje Bernadetta, Palamarcsuk Jenő és Palatirus Ilonka, Csursics Sztánko és Kuzmanics Karafina, Kantardzsics Lázár és Bujandrics Miléva, Walter Friedrich és Alatics Mária, dr. Dickmann Ferenc orvos és özvegy Nagyné Bernold Hella, Milicsics Péter és Weisz Janka, Mogin Alekszandar és Cselikovic Julianna Csányi László és Oster Anna Acsanszki Jakab és Szegecinac Emilia, Brezsán Károly és Görény Mária, Vezilics Vászsa és Oláh Mária Uj Lajos és Willi Adél Elhunytak: Bihari Jakab 81 éves kovács, Csámborné Tóth Eszter 22 éves, Csirics Branisláv 18 éves pincér, Popov Vladimir 57 éves magánhivatalnok, Krznarics Jága 34 éves cseléd, özvegy Brei Verona 56 éves, Popovics Miodrag 1 éves, Bojanicsné Csirics Radmila 45 éves, özvegy Sztanojevicsné Ivácskovic Jovánka 61 éves, özvegy Stápelberg Parbara hivatalnok 69 éves, Gutveinré Kniesel Rozália 69 éves, Vinicki Emilia 66 éves, Spicerné Ruff, Antonia 63 éves, Kollár Vilmos szobafestő segéd 23 éves, Szekeres János gazdálkodó 70 éves, Pávlovics Szvetozár 19 éves napidíjas, Krsztics Oligoije 12 éves, Szűcs Kálmán 73 éves asztalos, Özvegy Cseszálkné Varga Anna 93 éves, Szlobodárné Ilona 39 éves, Werner Frigyes 4 hónapos és Kovács Pálint kereskedő 63 éves korában.

— Az ősz előreveti árnyékát. Ez legjobban megérezzük az üzleti életben, mely a szelímozgrát érzékenységgel igazodik a változó évszakokhoz. Noviszád népszerű üzletét, a Holik Rudolf céget szólaltatjuk meg ez alkalomból. Augusztus a mi szakmánkban átmenet és két igen fontos szempont irányítja. Az egyik az, hogy a nyári áru maradéktalanul elfogyjon, ezért mi ilyenkor szinte hagyományoszerűen a lehetőség végső határáig megyünk az árleszállítással. A másik, hogy az ősztéli áru a valutáris és szállítási nehézségek ellenére is itt legyen idejében. E tekintetben se lesz oka vásárlóinknak panaszra. Gyermekruha anyagokkal már is felkészülten várjuk az őszi férfi és női divatanyagokban is uton van és részben beérkezett mindaz, ami árban és minőségben kell, hogy megfeleljen legjobb igényű vásárlóinknak is. Házunk specialitása a függöny anyagok. Ebből függetlenül az évszakoktól, ugyszólván naponta érkeznek újdonságok. A patinásanőnévű Holik céget melynek üzlete a Kr Alekszandra 12. alatt van, ezuttal is olvasóink jóindulatába ajánljuk.

Az állami osztálysorsjáték **10 húzása** aug. 12-16l szept. 9-ig
Sorsjegyek a főhúzás egész tartama alatt kaphatók a felárúsítónál
Luszig Lajos bankházban, Noviszád, Kr. Alekszandra 13

— Gyilkosság Bukinban. Magyarac Mirko bukini földműves a réten egy csárda közelében megölte Antonovics Lyudevít bukini munkást. Magyarac a csárdában együtt ivott Antonovics csal, szóváltás támadt közöttük, amely verekedéssé vált, Magyarac előkapta a kését és Antonovicsot leszúrta. A bácskapalánkai járásbíróság megindította a vizsgálatot.

— Elfogták a gajdobrai betörőket. Jelentették, hogy Gajdobrán a napokban veszedelmes betörők gazdálkodtak. Ismeretlen tettesek betörték Buchmüller József, Knebl Adám és Schön Jakab gajdobrai gazdálkodókhoz és nagyobb mennyiségű különböző házi eszközöt, értéktárgyat vittek el. A csendőrség hosszas nyomozás után a tetteseket Gyorgyevics Radivoj novijankováci és Petrovics Petár siskováci lakos személyében elfogta.

**Szombaton ismét
fagyalt estét rendez:
a noviszádi Daloskör**

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör első fagyaltestje, amelyet két hét előtt rendezett, olyan kitűnően sikerült, hogy elhatározták a fagyaltestiek rendszeresítését. A második fagyaltestét most szombaton tartják meg este kilenc órai kezdettel. A fagyaltestén mindenkit szívesen lát a Daloskör vezetősége.

A közönség teljes mértékben meg lesz elégedve, mert elsőrendű fagyaltestről gondoskodnak, akik pedig nem hívei az édes hűsítőnek, azok jó hideg bort és sört is ihatnak, mert erről is gondoskodik a Daloskör. Egy adag fagyaltára hat dinár és ezt mindenkinek meg kell fizetnie.

A tánchoz elsőrendű cigányzene muzsikál és így e tekintetben sem lesz majd panasz. A Daloskör vezetősége mindent megtett, hogy a közönség kitűnően szórakozzon és ebben nem is lesz hiány.

5 Kérdés:

1. Mj semmisül meg, ha a tejet felforraljuk?
2. Mely országot nevezték a régiiek Halicsnak?
3. Melyik madarat nevezik általában gall-madárnak?
4. Hogyan hívják a tengeri hajókon a pincéreket?
5. Mj az allegória?

Holnapi számunkban közöljük a válaszokat ezekre a kérdésekre.

Válasz

tegnapi kérdéseinkre

Kérdés: 41. Milyen színe volt Mohamed lobogójának?

Felelet: 41. Zöld.

Kérdés: 42. Ki volt szerelmes Heloisebe?

Felelet: 42. Abélard.

Kérdés: 43. Hogyan hívták a kozákok vezérét?

Felelet: 43. Ataman-nak. (Németül: hetman-nak).

Kérdés: 44. Ki játszotta Tóth Edé darabjainak női szerepeit?

Felelet: 44. Blaha Lujza.

Kérdés: 45. Hogyan hívták a fogászt s az ügyvédjelöltet a régi Magyarországon?

Felelet: 45. Jurátus, patvarista.

Kérdés: 46. Mi Ady Endréné becéző neve?

Felelet: 46. Csinszka.

Kérdés: 47. Ki volt Mexikó utolsó benszülött királya?

Felelet: 47. Montezuma (1502—1519).

Kérdés: 48. Hol folyik az Acheron?

Felelet: 48. A monda szerint folyó az alvilágban.

Kérdés: 49. Mi volt a Zrinyiász eredeti címe?

Felelet: 49. Obsidio Sigetiana.

Kérdés: 50. Melyik országhoz tartozik Tanger?

Felelet: 50. Egyikhez sem. Tanger nemzetközi kormányzás alatt álló szabadállam.

SZINHÁZ-FILM

Mi újság a filmvilágban?

Magyarország a velencei nemzetközi filmversenyen. A magyar országos nemzeti filmbizottság a napokban megtartott elnöki értekezletén elhatározta, hogy az évről-évre nagyobb jelentőségű velencei nemzetközi filmversenyen ez évben is részt vesz és pedig az »Öt óra negyven perc« című, még eddig a nyilvánosság elé sem került magyar filmmel. A film főszereplői: Kiss Ferenc, Uray Tivadar és Tasnády Fekete Mária. Benfentesek a filmet annak idején a Lillafüredi Filmhét filmbemutatóján látták. Véleményük, hogy az a világfilmek velencei nagy mérkőzésén komoly eséllyel indulhat.

★

Bolváry a magyar szabadságharc nagy filmjét rendez a berlini »Ufa«-nál. Az »Ufa« filmvárosában, Babelsbergben megkezdődtek a »Mária Ilona« című és az 1848-49-i magyar szabadságharcban lejátszódó romantikus szerelmi tárgyú film felvételei. Bolváry Géza, a nagynevű magyar filmrendező rendez. A film középpontjában a magyar Mária Ilona és Schwarzenberg herceg, csztrák külügyminiszter szerelme van. Megelevenednek benne a szabadságharc jelenetei, a dicső magyar honvédek harcai, Kossuth, Görgey, sőt a bécsi Burg hűvös szobái mélyén élő Ferenc József, a tizennyolc éves császár is. A filmre az »Ufa« másfélmillió márkát, majdnem 22 millió dinárt irányzott elő és a Babelsbergbe varázsolt száz évvel ezelőtti Magyarország valóban magyar hangulatot fog árasztani. A Kárpátok ötvenméteres kulisszahegyeit már felépítették. Előttük Görgey behavazott sátorábrája lesz. Most épül az öreg komáromi vár erődítménye is, amelyre rövidesen magyar zászló kerül. A filmváros hatalmas területén napok óta százával járnak a zsinóros magyar mentébe öltöztetett statisztá-honvédek. Paula Weszely — Mária Ilona megszemélyesítője — már tanulja is a magyar himnuszt, amit a filmben magyarul énekel. Schwarzenberg herceget Willy Birgel, míg Ferenc Józsefet magyar színész, a budapesti születésű Paul Hörbiger játssza.

★

Bordy Bella közös filmen Dolores Del Rioval. A budapesti Operaház nagynevű művésznője, Bordy Bella, aki a napokban érkezett haza délfranciaországi üdüléséből, az egyik legnagyobb francia filmvállalattól érdekes ajánlatot kapott. Felajánlották, hogy egy augusztus végén felveendő nagy francia filmben, megfelelő vezető szerepben lépjen fel Dolores Del Rioval, a világhírű amerikai filmművésznővel, aki pár hónap óta a párizsi filmatalierekben dolgozik. Bordy Bella az ajánlatot elvben elfogadta. Most csak a film szüzséjét akarná ismerni, illetve a forgatókönyvet olvasni, hogy szerepléséről érdemlegesen tárgyalhasson.

★

Bernard Shaw színműveiből filmek készülnek. A »Pygmalion« film jogát néhány évvel ezelőtt az akkor teljesen ismeretlen Pascal Gabor

filmproducer szerezte meg. Igen eredeti módon. Telefonon hívta fel Shawt és kijelentette, hogy a »Pygmalion« kitűnő film lenne és szívesen csinálna belőle filmremeket. Shawnak tetszett az ötlet és a producert meghívta. Egy órán belül már szerződést is kötöttek. Shaw az előlegezett bizalomra nem fizetett rá. A »Pygmalion«-ból a filmen is világsiker lett. Pascal most további Shaw-filmeket készít elő, amelyeknek forgatókönyvén a világhírű angol író már dolgozik. Így kerülnek rövidesen a londoni filmműterembe a »Barbara örnagy«; »Az orvos a válszaton« és a »Candide«.

★

A német hivatalos filmtröszt programja az új szezonra. Az »UFA« és a »TERRA« német birodalmi filmvállalatok, amelyek tudvalevőleg Göbbels propagandaminiszter ellenőrzése alatt vannak, az 1939-40. évi szezonra nagy programmal készülnek. Az »UFA« hősifilmjei sorát a spanyol harcokban résztvevő »Legion Condor« német légiflotta felvételeinek felhasználásával készült, spanyol háborús tárgyú film nyitja meg, amit a közben elkészült »Bayer 205« című tudományos gyarmati film követ. Ez a film az afrikai álmokör leküzdéséhez feltalált székium történetét és hatását viszi a vászonra. Több kalandos, népies és bűnügyi filmet is készít az »Ufa«. A valóságfilmek közül a »Maria Stuart« tarthat nagy érdeklődésre, a címszerepben Zarah Leanderrel. A »TERRA« filmgyár főleg bűnügyi filmeket forgat, köztük a »Der Polizeifunk« című nagy bűnügyi drámát, amely a nemzetközi bűnügyi rendőrség szervezetének bevonásával, a német bűnügyi rendőrség hatalmas technikai felkészültségét és apparátusát fogja dokumentálni.

★

Amerika és a diktaturaellenes filmek. Az Egyesült Államok filmtrösztjei, az utóbbi évek folyamán több olyan filmet bocsájtottak a piacra, amelyek a tekintélyuralmi államok strukturáját, külpolitikai vonalvezetését kritizálták. Mint hírlik, az ily filmek gyártását abba hagyják. Félnék, hogy a tekintélyállamok és azok szövetségesei az amerikai filmipar ily támadásaira teljes bojkottal felelnek. Ennek a szándéknak tudandó be, hogy a Nobel-díjas Sinclair Lewis »Ez nálunk lehetetlen« című regénye filmváltozatának vetítését abbahagyták. A szerző és a Metro-Goldwyn-Mayer között tárgyalások indulnak meg, hogy Lewist kártalanítsák. Az illusztris író, az elmaradt haszonrészesedés fejében százezer dollárt kér. Az utóbbi időben az északamerikai városok filmpalotáiban a »Náci kém« című amerikai film került műsorra, amit a német követség közbenjárása ellenére sem vettek le műsorról. Charlie Chaplin »Diktátorok« című filmje is kész. Kora őszre lesz az amerikai prömier s utána az európai bemutató is. Biztosra vehető, hogy a tekintélyuralmak a bemutató államoknál a filmnek műsorról való levételét ajánlják.

**A szombori Magyar
Közművelődési
Egyesület közgyűlése**

Ismét Magassy Antal lett az elnök

Vasárnap délután tartotta meg a szombori Magyar Közművelődési Egyesület rendes évi közgyűlését Magassy Antal elnöklete alatt. Az elnöki jelentés szerint az elmúlt közgyűlési év alatt eredményes munkát fejtett ki az egyesület. Főleg a továbbképző tanfolyam aratott nagy sikert.

Tíz hangversenyt és 6 irodalmi matiné-t tartottak, de igen látogatottak voltak a mesedélutánok is.

A jelentés felolvasása után a jelölő bizottság előterjesztést tett a választás megejtésére. A bizottság listáját egyhangulag elfogadták és az alábbi vezetőségek szavaztak egy évre bizalmat:

Elnök: Magassy Antal, alelnökök: dr. Deák Imre, Gachal János, igazgató: dr. Kührner Béla, aligazgató: Hrabovszky István, ügyész: dr. Lederer Dezső, titkárok: Németh Géza, dr. Paál Sándor, pénztáros: Koválovsky József, ellenőr: Csávosi Gyula, számvizsgálók: Spanyol József, dr. Tóth József, dr. Hetteszheimer Imre, könyvtárosok: Schüsler Károly, ifj. Vasek Imre, gazda: Szalay Béla. Választmány: Balog Gyula, ifj. Benya Antal, Burza Mátyás, Bászler István, Czifrusz Károly, Csávosi Sándor, dr. Deák Leó, Ginál István, Györfly László, Kandler Nándor, dr. Kiss Lajos, Kiss János, dr. Kohlmann Dezső, Krizmanits István, Kovács Antal, dr. Kührner Béláné, Liebhart Éva, Magyar István, Megyesi Ferenc, Méri Ignác, dr. Müller János, ifj. Orschelbacher Ede, Radicsovich Sándor, dr. Strasser Géza, dr. Szántó Miklós, Taubner Ferenc, dr. Tibor Ervin, id. Vasek Imre.

«««(IIII)»»»

MENNYIT ÉR A LÁB SZÉPSÉGE

Az egyik londoni bíróság előtt egy hét éves kislány állott felperesként egy autóvállalattal szemben. A vállalat egyik kocsija elütötte a kislányt, aki a baleset következtében rendkívül hosszú forradást visel a lábán. Ez a forradás valószínűleg sohasem fog elmúlni. A leány szülei 500 font kártérítést követeltek azon a címen, hogy a gyermek, ha felnő, mindig rosszul fogja magát érezni társaságban a lábszárát eléktelenítő forradás miatt. Az ellenfél ügyvédje azzal érvelt, hogy addigra, mire a kislányból nagylány lesz, talán már egészen más lesz a női divat és a szoknya megint elfedi majd az egész lábszárát. A bíró megítélte az 500 fontot és indoklásában többek között ezt mondta:

— Nem valószínű, hogy a női divat a legközelebbi években gyökeres változáson menne át. Még arra sem lehet számítani, hogy a selyemharisnyák színe lényegesen meg fog változni. Ha a mai selyemharisnyák maradnak meg, ezeken keresztül a forradás mindig látszani fog. Ennek nyomasztó hatása lehet a leány kedélyére.

KÖZGAZDASÁG

Fokozott buzakivitel és a jugoszláviai népelelmezés feljavítása

A forgalmi adó és a trosarina eltörlésére elengedhetetlenül szükség van — Ősztől buzakivitel helyett a belföldi fogyasztás növelése

— Saját munkatársunktól —

Az aratási munkálatok ország-szerte befejezést nyertek s azok eredményeiről kiadandó hivatalos jelentés már nem késhet sokáig. Jól értesült helyen már tudják, hogy az idei buzatermés körülbelül 10—15 százalékkal maradt alul a tavalyinál. Ez igen szép eredmény. A tavalyi termés tudvalevőleg valóságos rekordot jelentett. Mivel a tavalyi búzából még nagy mennyiségek vannak az országban tárolva, hozzávéve az idei termésfelesleget is,

a kivitel céljaira legalább husz ezer vasuti kocsi buza áll rendelkezésre.

Az állam által elrendelt hivatalos ár, amellyel a »Prizad« az ujtérme-sű búzát átveszi, átlagban felsőtiszai paritásban per 100 kg. 165 dinár. Ha ezt az átvételi árat a nyugateurópai kikötőkbe érkező délamerikai és kanadai buza világparitásával összehasonlítjuk, megállapíthatjuk, hogy a jugoszláv buza belföldi átvételi ára ma még mindig hatvan dinárral magasabb a világparitásnál. A mezőgazdasági termelés válságát elkerülendő, a jugoszláv állam mint ismeretes, már egy évtizede, évente nagy áldozatot hoz a buza átvételi árának magas tartása érdekében. Csak ennek a jelentős intervenció-

nak tudható be, hogy, mint Közép-és Déleuropa többi agrárállamaiban is, a buza ára magas. Bár a jugoszláv állam, a búzát vásárló államoknál, az ipari cikket behozatalának megkönnyítése rekompenzációjával a buzakivitelnél preferenciális vámokat, olcsó szállítási tarifákat köt ki, a jugoszláviai buza ára és a világpiaci ár közötti különbséget csökkenteni még sem állott módjában. Ma, amikor a buzakivitel különösebb gondot nem okoz, mert hiszen a háborus tartalékokat vásárló nagyhatalmak az európai agrárállamok buzafeleslegeinek nagyrészét fel tudják vásárolni, az állami intervenció, illetve a buza átvételi árához való állami hozzájárulás még fedezhető és az államháztartást sem állítja nyomasztóbb gondok elé. Mégis nyilvánvaló, hogy ez a helyzet nem tartható fenn időtlen-időki. Ezen segíteni kell. A buzaértékesítéssel foglalkozó hivatalos körök elgondolásának homlekerében

a buza belföldi fogyasztásának fokozatos növelése

áll. A belföldi fogyasztás növelése elé elsősorban a még fennálló forgalmi adók gördíteneak akadályt, amelyek elég magasak. Így például a búzáé 2.50%

liszté 4.25%
korpáé 2.50%
Száz kilogramm búzára átszámítva, a buza métermázsája után a gyűjtőforgalmi adó tizenkét dinár.

Ehhez a forgalmi adóhoz a rendel-tési, illetve a fogyasztópiacok váro-saiban levő városi trosarina, piaci il-leték, stb. járul, ami ugyancsak száz kilogramm búzát véve alapul, további 4—6 dinár megterhelést je-lent. Ha a noviszádi búzát, az or-szág legtermékenyebb vidékeire szállítva, Dubrovnik rendeltetési állomásra adjuk fel, hogy onnan a terméketlen Hercegovina kerületei-be, a sziklás Crnagorába kerüljön, akkor a buza métermázsája után, a mai dijszabás szerint, mázsánként ötven dinár vasuti fuvarra kell fizetni. A forgalmi adó, a trosarinák, az il-letékek és a vasuti szállítás együtt-véve

kereken hetven dinárt tesznek ki a buza métermázsája után.

Igy nem csoda, ha az ország passzív vidékeinek lakossága a maga szűkös viszonyai következtében képtelen a drága búzát megvásárolni. Minden-napi kenyeret, főtáplálékát még min-dig az a kukoricakenyér képezi, amely mint néptáplálék, szegényes, szűkös. Erőt sem ad. Meg kell tehát találni a módot, hogy a passzív vi-dékek lakossága olcsó búzát kapjon és a kivitel fenntartására szánt sok millió egyrészét a belföldi buza fo-gyasztás növelésére fordíthassák. Ta-gadhatatlan, hogy az állami közüle-tek ezzel a kérdéssel állandóan fog-lalkoznak, hiszen többek között két évvel ezelőtt a forgalmi adó lényeg-esen magasabb volt. (A liszté 5—6 százalékos és a kenyéré 3.75%, mely utóbbi adót, teljesen törölték.) A megoldást azonban előreláthatólag

csak a forgalmi adó végleges eltör-lése és a passzív vidékekre szállítan-dó buza és liszt vasuti dijszabásá-nak legalább ötven százalékkal való leszállítása tudná meghozni. Igaz, hogy ez az államháztartásban, lévén a buza és a liszt a kereskedelmi és a közlekedés vezető cikke, komoly kiesést jelentene, de viszont a bel-földi fogyasztást hathatósan növel-né, a lakosság életszínvonalát emel-né, fellendítené a válsággal küzdő, redukcióval dolgozó malomipart is, amely a buza fokozott kivitele kö-vetkeztében, állandóan nehéz hely-zetben van. A belföldi fogyasztás növelésével szemben, az állami tá-mogatással ősztől buzakivitelre nem lenne nagy szükség. Hiszen vannak országok, amelyek a jugo-szláv búzának természetes piaci s mivel nem devizával fizetnek, ha-nem kliringben, az árat meg is fi-zetik. A támogatott buzaexport csök-kenése révén az államháztartás sok milliót takaríthatna meg, ami a bel-földi fogyasztás mesterséges növe-lésére fordított összegeket és az el-maradó állami bevételeket nagyrészt pótolhatná.

Ezek lennének nagyjából a körvo-naikai annak az elgondolásnak, ame-lyet a belföldi fogyasztás emelése és a népelelmezés feljavítása érdeké-ben mielőbb széles, átfogó program-má kellene fejleszteni.

«(III)»
Bulgáriának 35.000 vagon bu-zája vár kivitelre. Szófiából jelentik: A legújabb bolgár hivatalos kimu-tatás szerint Bulgáriának az idén rekord buzatermése volt. Az össz-termet 47.000 vagonra becsülik, amiből 12.000 vagon kell a belső fogyasztásra, úgyhogy kivitel céljaira 35.000 vagon buza marad.

A nádorné ugyan bensőleg nem kívánta, hogy az utolsó Rákóczi éppen német nőt vegyen feleségül, de már beleélte magát az udvar gondolkodásába, amely szerint nem a nemzetiség, hanem a rang, a vagyon, a méltóság az irány-adó. S mondotta azt, amit mon-dott, hogy kedvesen csengjen a császárné fülének.

Az esküvőt június huszonegye-dikére tűzték ki. A hercegkisasz-szony kelengyéjét már egyéves korában elkezdték készíteni s mi-re tizenkét éves lett, már készen állt az egész. Ilona azt, mint gon-dos anya, fölvitte Bécsbe s most ott volt az egész az Orsolya-zárda egyik lakatlan földszinti helyisé-gében, még a szállításkor használt ládába csomagolva.

A két hölgy most sorra kinyi-togatta a ládákat s apróra szem-ügyre vette a finom selymeket, bársonyokat, szöveteket és vász-nakat; a gyönyörű köntösöket, arannyal, ezüsttel átszőtt drága öltözékeket, bundákat, köpenye-ket, cipellőket, tarsolyokat, éksze-reket, tollakat, keleti szőnyeget, arany és ezüst evészközöket, por-cellán- és üvegtálcákat és még mindazt a drága és ritka holmit, ami akkoriban egy hercegnő ke-lengyéjéhez tartozott s ami szá-zadok óta főlhalmozódott a Rákó-czi-ház hölgyeinek birtokában.

Minden ép állapotban volt.

— Sajnos, mindez nem küldhet-jük át még az esküvő előtt a Himmelfort-utcai palotába, — mondotta a szemle közben Ilona.

Eredeti történelmi regény a XVIII. századból

(217)

— Csak másnap kapod meg mind-ezt, leányom, na de ugye igen fogsz ráérni az első időkben a kí-rakosgatásra.

Aspremont, ámbár nagy önlé-győzésébe került, az utolsó héten egészen megszüntette látogatásait a kolostorban.

— Az alkudozások egy időre megfeneklettek, — vetette oda Ho-nóriának, — s én egyelőre visszavonulok az üggyől. Csak azt saj-nálom, hogy eztán ritkábban fog-juk látni egymást, kedves és szent unokanővérem.

— Ugyis imádkozni fogok, Go-bert, az ön boldogságáért, aki utolsó világi férifisarja az Aspre-mont-Reckheim örökös grófi csa-ládnak. Mily kár, hogy önnek csak egy leánykája van a szegény boldogult nassau hercegnőtől! Va-lóban, önnek meg kellene háza-sodnia, Gobert, hogy a dicső mul-tu Aspremont-család címerét ne kelljen megfordítani.

— Köszönöm kedvességét, drá-ga unokanővérem. Minden ugy lesz, ahogy meg van írva a csilla-gokban.

Hanem a dolog mégse ment olyan simán, ahogyan remélték. Karafa váratlanul Bécsbe érke-

zett, abból a célból, hogy a fran-cia háborura nézve újabb előter-jesztést tegyen a haditanácsnak.

Természetesen rögtön maga elé hivatta »Bernát lovagot« s meg-kérdezte tőle, mi újság a kolostor körül?

— Eddig még nem történt sem-mi rendkívüli, — jelentette Hu-ber, — a madárka még a kalit-kában van. Hanem gyanus jelen-ségek vannak, excellenciás uram.

— Gyanus jelenségek? Mik azok?

— Aspremont gróf annyit járt a kolostorba, hogy csak vőlegény szokott annyiszor megfordulni egy leányos háznál.

— Vőlegény! Mesebeszéd. To-vább.

— A nádorné is nem egyszer sietve jött, mintha fontos ügyben járt volna. A legutóbbi napokban Aspremonttal tanácskozott, aztán az udvarba sietett, a császárnéhoz. A gróf addig a nővérénél, Kollo-nics grófnénál várt reá. Még az-nap Aspremont is volt a császár-nál.

— Csakugyan, ez arra enged következtetni, hogy valami rend-kívüli dologban sántikálnak — szőlt

most már megütközve Karafa. — Mást nem észleltetek?

— De igen. Egy nappal később a két Rákóczi-hölgy a kolostor raktárában apróra megvizsgálta a hercegkisasszony kelengyéjét s uj-ra csomagolta. A ládák utra készen állanak. Esküvőre készülnek, meglássa, kegyelmes uram.

Karafán mérges fölindulás vett erőt.

— S a biboros? — kérdezte dü-hösen.

— Ó még Rómában van.

— Nem tett intézkedést, hogy távolléte alatt meglepetés ne érje?

— De igen, kegyelmes ur. Ó is őrizteti a kolostort. Mallóry bá-ró az őrség vezetője, tetszik tud-ni, akivel annyit harcoltunk ta-valy a kicsikéért. Most jóbarát-ságban vagyunk, mert a cél közös.

— S mit mond Mallóry?

— Ó is úgy itéli meg a helyze-tet, mint én. Legutóbbi jelentésé-ben meg is írta a biboros urnak, hogy kutya van a kertben. Jelen-tést tett páter Kellióknak, a jezsuita atyának is. Egyébként azt a rendeletet, hogy a kisasszony nem hagyhatja el a zárdát, az apácák a legszigorubbantartják. Még az orrát se dughatta ki azóta.

— Nos, jól van, — dörmögte Ka-rafa sötéten, — kétszeres figye-lemmel vigyázzatok a kolostor kö-rül s a legcsekélyebb gyanus dol-got azonnal jelentsetek.

— Kegyelmes ur parancsát pon-tosan teljesítem, hanem a pénz elfogyott.

Karafa bosszusan megrántotta a

Boltrányba fulladt a szombori Humus szövetség közgyűlése

A régi vezetőségnek nem adták meg a felmentvényt

Szomborból jelentik: Vasárnap reggel kilenc órai kezdettel tartotta évi közgyűlést a »Humus« Földművelők Központi Beszerzési és Eladási Szövetkezete. Rasics Gavra elnöki megnyitójában bejelentette, hogy

a felügyelő bizottság ez év június 19-én felfüggesztette az igazgatóság működését, mert szabálytalannak tartotta.

Az ügyvitel vezetésével a legközelebbi közgyűlésig, Gajin Veszót bízta meg. A Szombori Gazdasági Szövetkezetek Szövetsége Köröm Bélát rendelte ki, hogy a vizsgálóbizottsággal együtt, ellenőrizze a felfüggesztett igazgatóság ellen felhozott panaszokat. A vizsgálat befejezése után, június 25-re közgyűlést hívtak össze, de határozatképtelenség miatt, nem tartották meg. Ilyen előzmények után került a sor a mostani közgyűlés megtartására, amelyen a vidéki tagokkal együtt, száznál többen vettek részt. A jelentésadatai szerint

a szövetkezet igazgatója, Merkl Péter ellen különböző gyanúsítások és rágalmak kerültek forgalomba, amelyeket a vizsgálat nem igazolt, a pénztár kezelését is rendben találták.

Néhány alaki hiba történt, amely a jelentés szerint nem Merkl Péter, hanem az igazgatóság hibájából állott elő, mert vagy nem hívták össze az alapszabályok által előírt igazgatósági üléseket, vagy

ha ez meg is történt, a tagok oly kis számban jelentek meg, hogy az ülés nem volt határozatképes. Ennélfogva Merkl igazgató, hogy az ügyvitel fel ne akadjon, kénytelen volt saját felelősségére, legjobb belátása szerint intézkedni.

A jelentést vita követte, amelynek során Zwirschitz Károly kérdést intézett az elnökhöz, miképpen történhetett az, hogy a vezetőség főbb tagot kizárt a szövetkezetből.

Rasics elnök azzal válaszolt, hogy ezt a kérdést csak a tárgysorozat végén vitathatják meg.

Az alapszabályok néhány pontját az új szövetkezeti törvény értelmében vita nélkül megváltoztatták. Az elmúlt üzleti év növekvő forgalmáról szóló jelentést tudomásul vették. Köröm Béla felolvasta az elmúlt év zárszámadásait, amelyek

27.000 dinár tiszta nyereséget mutatnak fel.

Zwirschitz Károly indítványára a felmentvényt a régi vezetőségnek nem adták meg azzal a megokolással, hogy a volt vezetőség csak akkor mentesülhet a felelősség alól, ha az új vezetőség átvizsgálja az ügyeket és rendben találja.

Ezután heves vita indult meg arról, hogy a közgyűlés választhat-e új vezetőséget addig, amíg a régi vezetőség meg nem kapta a felmentvényt. Brückner János indítványozta, hogy

válasszanak öttagú bizottságot a zárszámadások átvizsgálására és ha ez megtörtént, hívjanak össze rendkívüli közgyűlést, amely új vezetőséget válasszon.

Az indítványt zajos vita követte. Miután a vita valósággal viharra fajult, az elnök kijelentette, hogy tovább nem felelhet a rendért és a közgyűlést berekesztette.

A tornyosi Gazdasági Népkör díszközgyűlése

A kör augusztus 27-én ünnepli fennállásának 40 éves jubileumát

Csantavírri jelentik: A tornyosi Gazdasági Népkör abból az alkalmából, hogy érdemduz elnöke Rudics Ignác földbirtokos 60. születés-és névnapját ünnepelte, vasárnap délben díszközgyűlést tartott saját helyiségében. A díszközgyűlésen a tagok teljes számban megjelentek. A lyublyanai katolikus nagygyűlésen lévő elnökek a jelenvoltak aláírásával ellátott üdvözlő levelet menesztettek, majd felolvasták a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét és a kör negyvenéves jubileumi ünnepségeinek előkészítésére tíztagú bizottságot küldtek ki. Az augusztus 27-én tartandó jubileum rendezőbizottságának tagjai Szvoboda Lajos plébános, dr. Borgyoski Márk orvos, Mucsi Jenő, Göcző József, Gombos Lajos, Keczei M. Balázs, Homolya Orbán, Keczei M. Mihály, Burány Antal és Lálies Lázár lettek. Az ünnepélyt a szövetkezeti vendéglőben tartják Göcző József ezután indítványozta, hogy

a Csikér szentái részét szabályozzák,

ez által a réti földek nagyrésze felszabadulna a vadvizek alól és termővé válnak. A szabályozási terv szerint minden gazda köteles lenne a földjén keresztül folyó Csikért kikötortatni, ezáltal 12 kilométeres hosszúságban felszabadulnának a földek. A kiadások 12.000 dinárt tennének ki, a gazdák kotrási munkáját pedig Szentá város beszámítja kükükba. Göcző József indítványát elfogadták és bizottságot küldenek Szentá város polgármesteréhez a továbbiak megbeszélése végett. A díszközgyűlést hangulatos bankett követte.

»»»□«««

Négymillió dináros forgalmat ért el a kupuszina „Méh” szövetkezet

A kupuszina »Méh« földműves terményértékesítő szövetkezet vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést. A jelentéseket elfogadták, majd a szövetkezet igazgatóságába kiegészítésképpen beválasztották Bubus Jánost, Siplika Józsefet és Sóod Pált, a felügyelőbizottságba pedig Guzvány Antalt, Guzvány Pált, Marásek Istvánt és Bazsantik Mártont. Az évi jelentésből kitűnt, hogy a szövetkezet az elmúlt gazdasági évben összesen 4.049.000 dinár értékű különböző mezőgazdasági terményt adott el.

Eladásra került többek között 1 millió 839.404 kilogramm vöröshagyma (2.887.345 dinár értékben), 1.424.000 kilogramm paradicsom (427.000 dinár értékben), 3.388.605 darab zöldpaprika (235.000 dinár), 138.022 kilogramm fohagyma, jelentős mennyiségű dinnye, káposzta, sárgarépa és uborka.

vállal s egy erszény pénzt dobott oda Bernát lovagnak.

Még aznap fölkereste páter Kelliót, a biboros bizalmasát és hosszasan tanácskozott vele.

Másnap valami ürügy alatt Kollonics János gróffal keresett találkozást a tábornagy.

— Gratulálok, gróf ur, nem is tudtam, hogy családjukban ilyen nagy esemény készül, — mondotta beszélgetés közben.

— Nagy esemény? — csodálkozott a gróf. — Nem tudok semmit.

— Nem? — vetette oda hanyagul Karafa. — Hát még a saját sógora előtt is eltitkolja Aspremont, hogy házasodni készül?

— Ne mondja, tábornagy ur! Igazán meglep ez az újság. Legyen kegyes, avasson be egészen, ha már ennyit mondani méltóztatott.

— Forduljon ön a feleségéhez, kedvesem, — felelte ravasz mosolygással Karafa, — hiszen ő a központja a cselszövénynek! Én csak annyit kérek viszonzásul, legyen ön majd olyan jó s közölje velem, amit a grófné öméltóságától megtudott.

Mikor aztán elvált a gróftól, a markába nevetett:

— No, ez most egyenest rátör Ernesztina asszonyra, sarokba szorítja s kivallatja. Aztán hozzám szalad, hogy elujságolja, amit a felesége elfecsegett. Így hamarosan én is tudni fogom a valót!

Karafa jól számított. Kollonics János egyenest hazarohant s kérdőre vonta a feleségét.

— Micsoda cselszövést visz ön

véghez a hátam mögött, Ernesztina — esett a feleségének. — Bátyja házasodik s önök nem szólnak nekem semmit?

A szegény asszonynak ijedtében leesett az álla. Férje mindent tud s ő most olyan színben tűnik föl, mint aki hűtlenül titkot rejtegetett előtte!

— De hiszen az egész csak terv, csak ábránd volt Gobert részéről, — mentegetődzött zavarában, — amíg a császár beleegyezését nem adta a házasság megkötésébe.

— Micsoda, hát a császár külön hozzájárulása kellett a házassághoz! — csodálkozott János gróf.

— Most már kezdem nem érteni az egészet.

— De hát édes jó Istenem, hiszen a császár a hercegisasszony főgyámja s a biboros távollétében hozzá kellett fordulnia Gobertnek!

— A biboros távollétében! — ismételte mehökkenne a gróf.

Egyszerre fény cikázott át az agyán.

— A biboros távollétében!... A császár a főgyám!... A hercegisasszony! — makogta elhűlve. — Gobert tehát Rákóczi Juliát akarja nőül venni!

— Szeretik egymást és egy hét múlva egybekelnek! — kottyantotta ki az asszony, aki azzal akarta jóvátenni titkolódzását az urával szemben, hogy most meg egyszerre mindent kitalált elébe.

Kollonics gróf erre úgy megjajd, hogy befelé szíva a levegőt, élesen füttyülni kezdett, aztán pe-

dig az arcára csapta a tenyerét s így óbégatott:

— Ujjujjuij, ujjujjuij! Mi lesz ebből, te hatalmas Isten!

Olyan rémült ábrázattal nézett a feleségére, hogy az szinte megképződött tőle s hirtelenében nem tudta, nevéssen-e, vagy sirvafakadjon inkább?

A gróf pedig most már föl s alá kezdett szaladgálni a szobában, mintha az esze volna elmenőben s az után futkározna, hogy el-visszakapja újra.

— De hát édes egy uram, — tört ki végre a csodálkozás a grófnőből, — miért lepi meg magát olyan kínosan ez a hír? Gobert nem is álmodhatott ilyen fényes és gazdag házasságról!

— Ó, maga mindig csak Gobertet nézi. Gobert így, Gobert úgy! A legfőbből, családjunk fejeéről pedig megfeledeznek: a biborosról! Hosszu haj, rövid ész, az már igaz.

— Nem tudnám, mi kifogása lehetne öminenciájának Gobert személye ellen! — szólt hideg, sértődött hangon Ernesztina grófnő. — Családjunk nyolcszáz esztendőös multra tekint vissza s Gobert ma a család szuverén feje, miután fivérei mind lemondtak jogokról az ő javára. S ha egyszer a császár öfelsége elfogadta Gobertet gyámleánya férjéül, a biboros leülhet, ha ezer kifogása volna is!

— Hallgasson, szerencsétlen teremtes! — kiáltott dühösen Kollonics János. — Mindenünket a nagybátyámnak köszönhetjük s ha ő megtudja, hogy önnek is része

volt e házasság létrehozásában, a legjobb esetben is mehetünk haza, a kopár Illiriába, fűzfán füttyülni és zabot hegvezni!

— Most már én vagyok az, aki semmit sem értek az egészből, — szólt csodálkozást színelve a grófnő, pedig tudta nagyon jól, hogy honnét fúj a szél, hiszen Gobert megmondta neki, hogy a házasság csak Karafa és főként a biboros kijátszásával jöhet létre.

— Most nincs idő a magyarázkodásra, kedves Ernesztina, — mondotta egy kissé megnyugodva a gróf, — most azon kell ügykez-nem, hogy a biboros haragját elhárítsam rólnk. Tüstént levelet írok neki s közlöm vele, hogy ön ma értesült a tervezett házasságról, engem azonnal tudósított róla s én ime, haladéktalanul jelentem neki, Jelezni fogom továbbá, hogy a levél lezárása s elküldése után egyenest páter Kellióhoz sietek, hogy megtárgyaljam vele a teendőket. Hiszen el se jut hozzá a levél az esküvőig! Mikorra van kitűzve a menyegző?

— Biztosan nem tudom — állította a grófnő s ugyanabban a pillanatban elhatározta, hogy félrevezeti Aspremont ellenségeit. — Ugy mondták, hogy huszonötödikére; ha önt érdekli, pontosan megtudom s közölni fogom.

— Tehát huszonötödikén! S hol akarnak megesküdni?

— Engedje meg, hogy erre is csak akkor válaszoljak, ha pontos értesülésem lesz róla.

(Folytatjuk)

A pénzüntézetek egyestílté az ingatlanforgalmi korlátozásról szóló rendelet módosítását kéri

A pénzüntézetek és biztosítótársaságok egyesülete érdekes beadványt nyújtott be az igazságügyminisztériumhoz. A beadványban kéri a kormányt, hogy az ingatlanforgalmi korlátozásról szóló rendeletet változtassák meg.

A pénzüntézetek azt panaszolják, hogy a rendelet miatt igen sok esetben lehet elárvereztetni az adósok birtokát, illetőleg az árverés után a megvásárolt birtok átírására nem kapnak engedélyt. A beadványban hivatkoznak arra, hogy a pénzüntézetek a megterhelt birtok megvásárlásával csak követelésüket akarják biztosítani,

a birtokot hamarosan újra eladják és akkor az ingatlant ellenőrző bizottságnak ismét módjában áll beleszólni abba, hogy ki a vásárló. Ezért a bankok és biztosító intézetek kéri az illetékeseket, hogy a rendelet tervezett módosítása alkalmával úgy intézkedjenek, hogy a bírósági árveréseken az ingatlanforgalmat korlátozó rendelkezések a bankok részére ne legyenek érvényesek.

PUNCEC EURÓPA LEGJOBB TENISZEZŐJE

A zagrebi jugoszláv-német verseny alapján a beográdi Politika megállapítja, hogy Puncsec kétségtelenül Európának legjobb teniszese. A lap szerint az európai ranglista így fest:

1. Puncsec (Jugoszlávia)
2. Henkel (Németország)
3. Kukulyevics (Jugoszlávia)
4. Mitics (Jugoszlávia)
5. Menzel (Németország)
6. Tlocsinszki (Lengyelország)
7. Asbóth (Magyarország)
8. Szigeti (Magyarország)
9. Austin (Anglia)
10. Pallada (Jugoszlávia).

Itt említjük meg, hogy a jugoszláv csapat valószínűleg augusztus 9-én indul utnak Amerikába ahol Ausztrália Davis Cup-csapatával mérkőzik. A csapat tagjai: Puncsec, Kukulyevics, Mitics és Pallada, vezetőjük alighanem dr. Csop, a jugoszláv tenisz-szövetség elnöke lesz. A szövetség erre az utra 150-200 000 dinár segélyt kér a testnevelési minisztériumtól.

A MAGYAR VIZIPÓLÓBAJNOKSÁG ÁLLÁSA

1. UTE	7	7	0	0	45:5	14
2. MAC	7	5	0	2	18:13	10
3. MTK	5	4	0	1	18:6	8
4. BSE	7	3	1	3	17:21	7
5. BFAC	4	1	1	2	8:6	3
6. NSC	3	1	0	2	6:11	2
7. FTC	5	0	2	3	10:20	2
8. MESE	6	1	0	5	6:21	2
9. III. kerület	6	1	0	6	6:21	2

Futball-eredmények

NOVACRNYA: Novaerlyai FC-Herta (Zsombolya) 3:0 (2:0) nemzetközi mérkőzés, játékvezető Pepp István. A nyári szünet utáni első mérkőzésre szépszámu közönség gyűlt össze. A hazai csapat Csicsai (2) és Germán góljával megérdemelten győzött a román vendégek ellen.

PETROVAC: Szlovácski-Isztra (Noviszád) 6:1 (2:0), barátságos, bíró Tamás.

KISZÁCS: Tátra-Szlovácski komb. 1:1 (0:0), barátságos.

SPORT

Kitünően sikerült a sztárbecsei Gragyanszki sportnapja

Gragyanszki-Jugoszlóven 1:1 (1:1)

A sztárbecsei Gragyanszki vasárnap kitünően sikerült sportnapot rendezett, amelynek műsorán futball- és hazennamérkőzés, valamint kerékpár- és atlétikai versenyek szerepeltek. A ragyszámban megjelent közönség nagy érdeklődéssel nézte végig az egyes számokat.

A verseny részletes eredményei a következők:

Távolugrás: 1. Fazekas József, 2. Filipovics Milán, 3. Dietrich Ádám.

Magasugrás: Holtversenyben Petrovics Milán és Fazekas József; Kozárszki Zsivkó, Hadnagyev Milán és Filipovics Sztóján.

Súlydobás: 1. Petrovics Milán, 2. Zsivkovics N., 3. Hadnagyev.

Gerelyvetés: 1. Petrovics, 2. Hadnagyev, 3. Filipovics Gy.

Diszkoszdobás: 1. Petrovics Milán, 2. Obradovics Maxim, 3. Vukosavljevics Milenko.

100 méteres síkfutás: 1. Filipovics, 2. Hadnagyev, 3. Rumpf Ottó.

400 méteres síkfutás: 1. Petrovics, 2. Obradovics, 3. Elezovics A.

1500 méteres versenyt: 1. Petrovics, 2. Obradovics, 3. Gyukics P.

Motorkerékpárverseny (Bácskogradistére és vissza): 1. Szuboticski Szlávko, 2. Popadics Sztanimir, 3. Csábi József.

Kerékpárverseny (Petrovoszelőig és vissza): 1. Kocsis István, 2. Sebestyén Pál, 3. Szlávnics Miladin.

Kövérek és soványak (futballmérkőzés): 0:0. Bíró Putsay Kálmán. A humoros jelenetekben bővelkedő mérkőzés gól nélkül végződött mindkét fél nagy öröme...

Gragyanszki - szremszkanitrovicai Radnicski 9:1 (3:1), (bíró Dungserszki, Hazennamérkőzés. A győztes csapat góljait Szávics G. (8) és Dulicsné (1) dobták, a vendégcsapat becületgólját Tetics J. juttatta a Gragyanszki hálójába.

Gragyanszki - szentai Jugoszlóven 1:1 (1:1). Barátságos mérkőzés bíró Lozanov. Nívós és izgalmas küzdelmet vívott a két csapat. A mérkőzés az erőviszonyokhoz mérten eldöntetlenül végződött. A vezető gólt a Gragyanszki érte el a 15. percben Delovác révén, a Jugoszlóven a 22. percben egyenlített Lakatos góljával. Kitétek: Preradov, Spadier, Gvozdenovics I (Jugoszlóven), Károlyi, Szpápics, Crveni Milovánov II és III.

Lozanov kitünően vezette a mérkőzést.

Az egyes versenyszámok győztesei jutalmakat kaptak.

Este sportbálat rendezett az egyesület vezetősége a Schrötter-féle vendéglőben.

A sportnap kitünő megrendezéséért a Miroszlávlevics Milován intéző vezetése alatt működő bizottságot illeti dicséret.

Megismélik a Harbig-Lanzi viadalt

A milánói világrekordfutás részletei

A milánói német-olasz atlétikai mérkőzést Harbig világrekordja tette emlékeztetővé. A grandiózus Harbig-Lanzi-küzdelemről már beszámoltunk, most pedig az o'asz lapok jelentése nyomán ehhez azt fűzhetjük hozzá, hogy a Harbig-Lanzi viadalt a berlini olimpiai stadionban legközelebb megismélik.

A német szaksajtó még mindig hatalmas cikkeket foglalkozik Harbig és Lanzi küzdelmével és általában a középtávutók olimpiai esélyeivel.

Az elmúlt napokban zajlott le Milánó csodálatos öreg arénájában az első német-olasz atlétikai viadal.

Hogy ezt a küzdelmet mi fogjuk megnyerni, az az o'aszok előtt is világos volt, de hogy ilyen bombaformában fogunk győzni, azt még a legmerészebb optimisták sem remélhették.

Az elért világrekord és a mindkét oldalon elért nemzeti rekordok után az o'asz sajtó joggal beszél a rekordok versenyéről.

Milánóban mindkét napon napon ottani viszonyoknak megfelelően hűvös temperatura uralkodott, ezt azonban mi tüzes kályha forróságának éreztük, amilyen nálunk legfeljebb két-három napig van egy évben. Az atlétáknak a rekordok elérésére tudvalevően melege van szükségük, s ez a meleg egy kivételével valamennyi német atlétának jól jött.

A két nap alatt Harbig háromszor futott Lanzi ellen s mind a

három verseny nagyon különböző volt egymástól. A fantasztikus 800 méteres világrekordról még nagyon sokáig fognak beszélni, úgyhogy a lebilincselően érdekes 800 méteres síkfutás körülményeit érdemes újból megvilágítani. Mint ismeretes,

Lanzi olyan jól startolt, hogy rögtön 4-5 méterrel vezetett. Ez nyilvánvalóan hibás start volt és csak azért maradt megtorlatlan, mert a starter pisztolya a visszatövéhez csődöt mondott. Lanzi ismert modorában olyan gyilkos tempót diktált, hogy az összes többi résztvevők terveit rögtön felborultak.

A 400 méternél egy telefonszékrenyén ült a német atléták kísérője, Arthur Lambert, hogy Harbig részidejét bekiáltja. A futók gyors megérkezése azonban annyira meglepte, hogy ez alig sikerült neki.

Harbignak most tartania kellett a tempót, hogy ellenfelét ne engedje további előnyhöz. Az o'aszok Harbignak 11.2-t mértek a célegyenesben. Ez oly fantasztikusnak hangzik, hogy alig lehet elhinni. Tény azonban, hogy

Harbig úgy sprintelte végig a célegyeneset, mintha csak akkor kezdte volna a futást! Csak így tudta nagy ellenfelét 15 méterrel verni.

Ezek után természetesen mindenki azt hitte, hogy Harbig fáradtság nélkül nyeri a négyszáz métert is és még Lanzi is meg volt arról győződve.

Itt azonban hiányzott a drez-

dainak a beosztása, mert ezen a távon az idén még nem akadt nehéz partnere.

Igy az ő körülményeihez képest lassan kezdte az első 200 métert, úgyhogy Lanzi 250-nél még tíz méterrel vezetett. S az o'asz ezuttal honfitársainak biztatása közepette keményen küzdött és a célig kitartott.

Harbignak úgy kellett futnia, mint még soha, hogy ellenfelét a célban beérje. 399 méternél még Lanzi vezetett!

A mindkettőjüknek mért 46.7-es idő Európarekord, amelyet az angol Brown fénykorában ért el. Aki azonban Harbigot látta ebben a küzdelemben, az tudja, hogy ez a rekord nem lesz hosszú életű. A 46.5-ös idő az ő számára mindenestre az elérhető idők közé tartozik.

Lóverseny Szubotcán és Szomborban

Az „Alekszandar Király” lovaregylet rendezte a versenyeket

A szubotcai »Alekszandar király» lovaregylet augusztus 15-én Szubotcán a Palicsi-uton lévő lóversenyterren nagyszabású lóversenyt rendez. A versenyen futtatnak Szubotica város díjáért aznkivül ügetőversenyek és tiszti gátugró verseny szerepel a játékrenden. A verseny délután fél 4 órakor kezdődik.

a díjak összege 17.300 dinár.

Ugyancsak a szubotcai lovaregylet rendez lóversenyt Szomborban is augusztus 20-án délután fél 4 órai kezdettel. A verseny érdekesebb számai: Futtatás Szombor város díjáért, ügetőversenyek és földművelők lovainak versenye. A díjak összege 11.600 dinár.

Rövid sport hírek

Bogojevón asztali teniszegylet alakult s az első házi versenyt már meg is tartották a következő eredménnyel: 1. Suhajda, 2. Baumgarten, 3. Kovács, 4. Tiller, 5. Loboda, 6. Pogány, 7. Becker. A bogojevói csapat legközelebb Doroszlóval mérkőzik.

A Bezdáni SE ősszel a belimanaszuri Borkó Kálmánnal és a zmajeváci Nagy Pállal megerősödvé áll ki. Mindkét futballista igen tehetséges és nagy nyereséget jelent a BSE-nek.

A petrováci Szlovácski ellenfelet keres első és tartalékcsoport számára. Megkeresések az egyesület címére intézendők.

A mitrovicai teniszesek az országos csapatverseny első fordulójában vasárnap győztek Sid ellen s a második fordulóban Vinkovci csapatával kerülnek össze.

Berlinben Schultz Christel 612 cm-re javította a női távolugrás világsúcsát.

Stockholmban nemzetközi teniszversenyt rendeztek Svédország bajnokságáért. A férfiegyest von Cramm nyerte. A női párosban a Somogyi Klári (magyar)-Wheeler (USA) kettős győzött.

Ujabb kitünő eredményt ért el Tátyos az FTC tehetséges fiatal uszója. A hétlőn este megtartott 400 m gyorsúszó versenyen 5 perc 6.8 mp alatt győzött Vörös Ferenc előtt.

A feloszlott budapesti Phöbus volt játékosai közül Szirmai a Ferencvároshoz, Titkos II és Turay II pedig a Hungáriához szerződtek, a többiek alighanem felhagynak a futballal, mert jó polgári állásuk van.

Harminc év előtt repülte át Blériot a La Manche-csatornát

Ünnepségek Párisban és Londonban

A francia sajtó vezető helyen foglalkozik Blériot első csatorna-repülésének méltatásával. Blériot Louis harminc év előtt, 1909 július 25.-én repülte át 25 lóerős gépével a La Manche-csatornát. 27 perc alatt ért a francia partról az angolra. Ezzel megnyerte a Daily Mail díját és felállította az első tengerrepülési rekordot.

Az évforduló alkalmából a versaillesi temetőben kedden délelőtt kegyeletes ünnepséget tartottak Blériot sirjánál. Ugyanekkor a nagy aviatikus özvegyének és négy gyermekének, valamint Guy La Chambre francia repülésügyi miniszternek jelenlétében Londonban is megünnepelték a nevezetes évfordulót.

HOGYAN TÖRTÉNT A CSATORNA ÁTREPÜLÉSE

Blériot Louis a repülés hőskorának vezető egyéniségei közé tartozik. 1872-ben született Cambraiban, jómódu gyáros családból. Mérnökké képezte ki magát. A gépkocsi-fényszóró feltalálásával az apaihoz olyan vagyont szerzett, amely lehetővé tette, hogy költséges szenvedélyének: a repülő-kísérleteknek élhessen. Egymásután építette repülőgép-modelljeit: a Wright-testvérekkel, Voisinneel és Vahrmannal versenyezve, több rekordot állított fel. 1907-ben Etampesből Orléansba szállt; két évvel később megnyerte a francia Aero Club nagydíját, mert 6 óra hosszatt maradt a levegőben.

Ebben az időben vágya a La Manche-csatorna átrepülése volt. Módszeresen készült a nagy erőpróbára; figyelemmel kísérte a többi aviatikus sikertelen kísérleteit. Az előkészületek közben két gépe összetört, míg végre a harmadik: a »Blériot 11« sikerrel állta ki a próbarepüléseket.

1909 július 25.-én végre megfelelőnek találta az időjárást és a sajtó értesítése nélkül mindössze két hü mechanikusának jelenlétében, egy Calais melletti elhagyott rétről a levegőbe emelkedett. Barátja, az újságíró, már odaát várta a rőtörős doveri sziklák mellett kiválasztott dűsfüvű mezőn. Izgatottan nézegette az órát s nem akart hinni a szemének, amikor pontosan a kitűzött időben Blériot gépe felbukkant a láthatáron és rohamosan növekedett. Az újságíró a mező széléig szaladt s a két kezében tartott zászlókkal jeleket adott le a bátor pilótának. Blériot 50 méternyire ereszkedett le, majd — hála barátja gondos irányításának — simán földet ért. A két ember megölelte egymást, kiáltozott és zokogott örömeiben: mindkettő érezte, hogy ez a pillanat történelmi. Új korszak virradt az aviatikára.

SIKEREK ÉS CSALÓDÁSOK

Igy is volt. Blériot világhírű lett. A Daily Mail ezer fontos díját maga Lord Haldane, akkori angol hadügyminiszter nyújtotta át neki Londonban, lelkes ünnepség közepette. Az angol és francia kormány annyi gépet rendelt nála, hogy gyárat alapított a Páris melletti Levallois-Perret-ben. Mialatt mérnökei a szervezést irányították, ő európai körutra indult, bemutató repüléseket végezve legendás kis gépével a nagyvárosokban. Ekkor fordult meg Budapesten is, ahol I. Ferenc József király is végignézte repülését az udvarral. 1910 elején Konstantinápolyban gépe lezuhant, ő maga súlyos kulcsesonttörést és belső zúzódásokat szenvedett. Balesete következtében le kellett mondania a további repülésről.

Ezután már csak egyszer emelkedett a levegőbe: 1929 július 25.-én, amikor a muzeumból előhozott régi gépén megismételte, jelképes cselekedetként, a csatorna átrepülését. Közben a háború alatt gyára hatalmasan fejlődött: ő látta el a francia hadsereget repülőgépekkel. A békekötés után azonban Farmanék, Potez és a többiek mögött háttérbe szorult. 1933-ban be kellett csuknia Suresnesbe áthelyezett gyártelepét, mert 3000 munkásából mindössze 10 tartott ki mellette. A francia kormány anyagi támogatásával sikerült ugyan üzemét legalább a látszat kedvéért fenntartania, de élete végét, minden magas kitüntetés és megbecsültség ellenére — Lindbergh első utja az Atlanti-óceán átrepülése után öhozzá vezetett — megkeserítette a tudat, hogy nem vehette ki kellőképpen részét a repülés új korszakának irányításából.

1936 augusztus 1.-én halt meg. Alig három év múlva legkedvesebb terve, amelyet életében még »fantasztikusnak« tartottak a hivatalos tényezők: a rendszeres légijáratok az Atlanti-óceán fölött óriás utasgépek segítségével, megvalósult. Így igazolja a haladás a közelmult egyik legnagyobb aviatikai lángelméjét.

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hetköznapi, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

3 csepp

„Növényharmat“

üdit, frissít, hűsít! Hőség idején, bágadtságnál, kimerültségnél utazásnál sportnál nomlokra dörzsölve varázslatosan hat! Kockacukron vagy vízzel véve szomjat olt jó közérzetet biztosít. Ez az ezerjő háziszer csak zöldségekben valódi. Ára 12 dinár. Kapható patikákban és jobb üzletekben.

ALLAST KERES

KÖZÉPKORU szorgalmas becsületes ember szerb, magyar és német nyelvtudással irodaszolgálat, pénzbeszedő, raktárnoki vagy ehhez hasonló állást keres. Cim a kiadóban. 5347

ELADÓ

EMELETES VILLA Noviszádon jótányosan eladó vagy bérbeadó. Megtekinthető bármikor: Dubrovački-put 6, telefon 28—76. 5330

OLCSÓ VALYOG eladó. Vojvoda Vuka 109. Detelinara. 5340

KERESLET

SÜTEMÉNYES lányt keres azonnali belépésre Hotel Szloboda, Noviszád. 5376

MEGBIZHATÓ soffort keresek azonnali belépésre. Ajánlatokat Schmolka hirdetőbe. Noviszád 5344

NOVISZÁDI TERMENYTÖZSDE

Buza, 78-79 kilós bácskai, Noviszád környéki 147—149, Szombor környéki 146—148, középbácskai 147—149, 80 kilós 2 százalékos középbácskai 147—149, Tisza I. uszály 153—155, tisza csatornai uszály 151—153, felsőbánáti 147—149, 79-80 kilós, 2 százalékos bégal uszály 151—153, 78-79 kilós 2 százalékos délbánáti vrsaci paritásban 146—148, szerémi 147—149 szlavóniai 147—149. Rozs, bácskai 72 kilós 2 százalékos 127—129. Új árpa, 64-65 kilós 2 százalékos bácskai és szerémi 124—136, bácskai és szerémi tavaszi 68-69 kilós 190—195, baranyai tavaszi 69-70 kilós 202.50—207.50. Zab új, 122.50—125. Tengeri, bácskai 116—117, bánáti 113—115 vrsaci paritásban 114—116, inoiai paritásban 116—117. — Buzaliszt bácskai és bánáti állomásról nullás g és g 232.50—242.50, kettes 212.50—222.50, ötös 192.50—202.50, hatos 172.50—182.50, hetes 147.50—157.50, nyolcas 117.50—212.50, szerémi és szlavóniai állomásról nullás g és g 227.50—237.50, kettes 207.50—217.50, ötös 187.50—197.50, hatos 167.50—177.50, hetes 142.50—152.50, nyolcas 117.50—122.50. Buza-korpa, jutezsékokban bácskai és szerémi 108—110, bánáti 103—105. Sertészir 25 kilós kannákban bruttó nettóért 1370—1380. Irányzat: nyugodt. Forgalom: közepes.

KÜLFÖLDI TÖZSDEZÁRLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 6.50—7.90, Prága 65.80—66.20, Berlin 5.63—5.67, London 205.— Zürich, Beograd 10.—, Páris 11.74 háromnyolcad, London 20.75 egynegyed, Newyork 443 háromnyolcad, Brüsszel 75.30, Milánó 23.30, Amszterdam 235.37, Berlin 177.78, Szófia 5.40 Prága 15.175, Varsó 83.40, Bukarest 3.25.

ÖNÁLLÓ vízvezetékcsatlakozók és önálló villanycsatlakozók felvételnek. Ribár Lázár Noviszád, Kralja Alekszandra ul 7. 5326

BORBÉLYSEGÉD azonnali felvételnek Djurics Nedelykó, Noviszád, Poenkareva 2. 5345

BICIKLIVEL rendelkező kifizető felvesz Schön trafik, Noviszád, Kralja Petra II. 4. 5348

KIFUTÓFIUT keres Elektro Be-We, Noviszád, Kralja Alekszandra 5. 5349

AZONNAL felveszek kifizetőt. Jelentkezni: Nasa Radnya, Noviszád, Bulevard 13. 5350

PEKSEGEDET azonnali belépésre felvesz Bálizs György, Begecs. 5377

KÜLÖNFÉLE

Dr. Filipon crme a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Küchler, Vrsac. 2474

AUTOK! Új és használt, de nagyon jó karban levő különféle márkájú luxus és teherautókban, autógumikban, felszerelésben és alkatrészekben állandó nagy raktár. Olcsó árak, előnyös fizetési feltételek. Képviseletek: Fiat, DKW, Wanderer, Audi és Horch. — August KUTALEK, Noviszád, Kralja Petra II. 84. Telefon 31-06.

IGAZI jó bácskai szerb-magyar konyhat vezet és olcsó abonens árakat számít a »BÁCSKA« MENZA, Zseleznicika 20. 4735

SZLOVÉNIÁBA gyermekcsoporthoz augusztus 8—10.-én indul. Jelentkezni: Fái Gizli, Noviszád, Tanurdszics-palota III 19. 5187

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet DARUVARI krém minden szakületben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszer-tár, Szubotica.

EBERHARDT »Vaddisznó« eke, PRACNER vetőgép kapható SZEJES vasületben.

VILÁGHIRŰ Molnár Moser kölnivizek különféle illatokban és nagyságu originál üvegekben kaphatók. Jugoszláviai főlerakat »Jugo Diana« Szubotica Karadzitsityeva ul. 12. Bárány-szálló mellett. Minden szakületben kapható.

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: André Dezső
A kiadóhivatal vezeti: Blazsek Ferenc
Pretpiata — Előfizetés:
Egy óra 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80.— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160.— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izlazi svakodnevno — Megjelenik naponta
Pošt. čekovni račun — Postacsekkszámia:
Zagreb, 46.692